

...és kiadóhivatal
777, 228 és 1047

UJKELÉNT

SIKIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
címmű folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejtel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — — 40—
Egyszám ára — — 2—

1935 Julius 10 Szombat

Ciuj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 149 szám

5686. Tamuz 28

A török összeesküvések

Rövid időközben másodszor érkezik híre annak, hogy Törökország köztársasági elnöke, Kemál pasa ellen merényletet akartak elkövetni. Ezek a jelentések annál meglepőbbek, amennyiben az európai köztudatban a világháború óta úgy él Török ország, mint egy szépen fejlődő, a kultúra útján előrehaladó, fellendülésben lévő állam. És mindezt az előre haladást az európaiak az új államfő, Kemál pasa javára írták, aki mintegy modern török hős jelent meg a történelemben és nyerte meg rövid idő alatt a világ civilizált lakosságának rokonszenvét.

Kétségtelen, hogy Kemál pasának igen nehéz helyzete lehet Törökországban akkor, amikor meg akarja valósítani megválasztása alkalmából lefektetett programját. Kemál pasa ugyanis néhány rövid év leforgása alatt akarja véghezvinni mindazt, amit a többi országokban lassu, természetesen fejlődés hozott magával. Kemál pasa máról-holnapra kiadta a rendeletet, hogy a török nők vessék le fátyluukat és jelenjenek meg csupasz arccal az utcákon és hogy a férfiak se viseljenek többé fezt, sem pedig turbánt, hanem járjanak európai öltözetben. Ez nem valami felhívás, vagy felkérés volt és nem a lakosság megértő szellemére apellált, hanem ukáz, amely parancsol és nem tűr ellentmondást.

Tudjuk, hogy a rendelet kiadását követő hónapokban milyen gyakran érkeztek jelentések arról, hogy azokat, akik még mindig feztben, vagy fátyolban merészkedtek a nyilvánosság elé jönni, Kemál rendőrei egyszerűen letartóztatták. Az angolai parlament, amely akkor, amidőn még Konstantinápolyban ülésezett, valóságos keleti látványosság volt, — mint hogy minden képviselő feztben, vagy turbánban a fejénült a teremben, sokan közülük török lebernyegot viseltek, sőt egyesek még a nargiléjüköt is magukkal hozták, — Kemál egy kézlegyintésére máról holnapra átváltozott modern, európai ülésteremmé, ahol csupa frakkos és fehéríngmellés urat látni, akiknek cilindere és palotója kiint függ a garderobában.

Kemál pasa még azt sem engedte meg, hogy a parlament hozza tagjai, akik tudvalevőleg mohamedán papok, a Koran előírása szerint lábukat maguk alá hajtva, a csupasz padlóra üljenek és úgy hallgassák végig a törvényhozó gyűléseket. Ezzel szemben a szép török nők egész seregét rendelte fel a karizotokra, ahonnan valamikor sürü farács zárta el a kilátást, nehogy a férfi és a női szemek valahogy összeviljanak. Ezekben a sietős, hirtelen rendelkezéseiben Kemál pasa egy új szvengáli akart a beleszuggérálni a haladástól visszamaradt török tömegekbe.

A Kemál ellenes összeesküvések így lesznek érthetővé és így kapnak magyarázatot. Ne felejtjük el ugyanis, hogy a törökök a világ legérzékenyebb, legkonzervatívabb emberei, akiknek érzékenységét igen könnyű megsérteni. Sehol a világon fjedelmek olyan hódolatnak nem örvendtek, mint Törökországban a szultánok. Sehol a családi élet apró, benső értékeire úgy nem vigyáznak, mint a török családokban. A vallási élet követelményeinek sehol olyan fardadhatatlanul meg nem felelnek hívők, mint Törökországban. Aki Konstantinápolyban járt, az jól láthatta, hogy még 1922 ben is a legmodernebb kinézésű, letelegezsabb török férfiak mint siettek déli tizenkét órákor minden ádott nap a mecsetekbe, hogy sarukkal levegőt és kezüket megmosva Allahhoz imádkozzanak. A Jildiz-Kioszk előtt, ahol a forra-

dalom előtt az utolsó török szultán lakott, még ma is talán hétrét hajóva megy el a török ember és gondolatban tovább hódol hatalmas urának. Színház, kabaré, mulatóhely az igazi török negyedeiben mindmostanáig nem létezett. Török ember ilyenféle profanizálás: el nem viselhetett. Az egész török élet a Korán szigorú parancsai szerint elhatárolt valami volt, amelybe európai szem nem pillanthatott be.

És ekkor jött Kemál, az ő nyers és brüszk mozdulataival. A feleségével jött, ezzel a kiközösített nővel, aki férfi módjára csatagolt a világháborúban Kemál után a frontra. Jött és rendeleteket hozott ugyanakkor, amidőn az utolsó török dinasztia leszármazottjai, VI. Mohamed fia, Budapestre, Bécsbe és Párisba voltak kénytelenek menekülni. Az otthonmaradt sokmillió töröknek ezek a harcok még mindig uralkodók voltak és Mohamed helytartói a földön. Ha talán megkapták volna érték azt a hárpótlást, amit Kemálnak nyújtania kellett volna: agrárreformot, progresszív adózást, nép-

jölési intézményeket, — akkor talán elfeledék volna régi urikat. Kemál azonban csak egy társaságbeli hadvezér maradt.

Azok a rendelkezései, amelyeket az európai szellem jegyében fogantatott, inkább csak egy politikai szögör katarégesztusai voltak, mélyebb tartalom nélkül. Az ő mintaképe is Mussolini lehetett: gesztusok, gesztusok és mindig csak gesztusok. Kemál pasa, ahelyett, hogy a civilizációnak mélyebb értelmét kereste volna, melegegedett a felszínre. Azt hitte, hogy ha lezakkítja a fátyolt a nőkről és a fezt a férfiakról, ezzel már belekapcsolódott a nemzetközi kulturába. Nem értette meg, hogy a nemzetközi kultúra hovatovább sokkal egyebet jelent: a répjólét és a népműveltség nagyszabású közös kincseit.

Az egymást követő összeesküvésekben csak méltó választ látunk Kemál bemutatkozására, aki elkövette azt a paradoxont, hogy egy nemzet talpraállítását a nemzeti jelleg megfosztásával kezdte.

A kamara dezavualta az igazolóbizottságot a bihari mandátumok ügyében

Öt új mandátumot kap az ellenzék. A kisebbségi képviselők nem vettek részt a szavazásban. Cantacuzino szenátusi alelnököt németbarátsággal vádolják

(Bucuresti Bukarest, július 9. A kamara tegnap éjjeli ülésén mint ismeretes, felolvasták a parlamenti bizottság jelentését, a parasztpárt és nemzetipárti blokknak Bihar- és Jalomitzamegyék ügyében beadott petíciójáról. A bizottság szerint a központi választási bizottság nem követett el tévedést e megyék kiszámításánál és javasolja a petíciók elutasítását.

Mirto támadja a bizottsági jelentést és bizonyítja, hogy az ellenzéki lista a körjellel volt ellátva és a szavazatok jogosan illetik meg az ellenzékot. Ottelelesan vélelmébe veszi a bizottságot és kéri a petíciók elutasítását.

Egy bihari mandátumot kap az ellenzék. A vitát ma folytatták. Mirto parasztpárti képviselő folytatta az éjjeli ülésen megkezdett beszédét a jalomitzai és bihari mandátumok kontestációja ügyében. Kifejti, hogy a szekció, amely a petíció elutasítását javasolja, dezavualja a központi választási bizottságot, amely elismerte, hogy az elosztásnál hibát követett el. A választói bizottság, tekintve, hogy kész dolog előtt állott, nem tehetette jóvá hibáját és a korrigálást a kamarára bízta. De ettől eltekintve, kéri, hogy nyugodtan viselje a képviselők azokat a mandátumokat, amelyek nem illetik meg őket még a kormánypártnak rendkívül módon kedvező elosztás alapján sem? Kéri a petíciók elfogadását.

Bratianu Vintila is közbeszól a vitába és védi a mandátumot, mert tudvalevőleg a kontestáció különösen a liberálisokat érinti.

Az elnök lezárja a vitát és szavazásra tette fel a kérdést. A kamara csekély többséggel helyt adott a kontestációnak és a központi bizottság hibáját korrigálva, az egyesült ellenzékot Dorohoi, Jalomitzai és Biharmegyében egy egy mandátumhoz, Prahovában pedig két mandátumhoz juttatták. A kisebbségi pártok tartózkodtak a szavazástól.

Meisner elnök erre közli, hogy 12 kor kezdődik Juliu Z. mirescu temetése és kéri a képviselőket, hogy vegyenek részt a temetésen minél nagyobb számban. Az ülést a gyász jelel berekeszti.

A temetésen megjelent a kormány teljes létszámában. Az ellenzéki vezérek közül Jorga, Dacu és R. Breanu író is.

A kamara újból való megnyitása után Lázár Popescu felhívást intéz a pártokhoz,

tegyék félre az ellentéteket és fogjanak össze az ország konszolidációjának munkálataiban.

A dolji prefektus megvert egy leépítőt

Oanca visszautasítja azokat az érveket, amelyekkel az ellenzék a bihari petíciót alátámasztotta. A valóság az, hogy egyes megyékben nem jött létre az ellenzéki blokk.

Davila személyes kérdésben emel szót és a kamara tudomására hozza, hogy a parlament folyosóján a dolji prefektus megütötte. Követeli a parlament presztizsének megvédését és a mentelmi jogán esett sérelem szigorú megtorlását. Elnök azonnal felfüggeszti az ülést. Goga belügyminisztert telefonon a Házbba hívták.

Az ülés újramegnyitása után Maniu kéri a támadó elmozdítását és megbüntetését.

Mirto, Sasu és Pop pártjaik nevében csatlakoznak Maniu felszólalásához, mire Goga megígéri, hogy azonnal intézkedéseket tesz és elégtételt nyújt Davilának. Utóbbi kijelenti, hogy az ő elégtétele az lesz, ha a parlament megvédi presztizsét. Végül Meisner korelnök bejelenti, hogy értesíteni fogja az ügyészséget az esetről.

Ezután az incidens után igazolták a bihari és jalomitzai mandátumokat.

Coanda elnökölt a szenátusban

A szenátus ülésén ma először Coanda tábornok elnökölt, a miniszterek közül Valeanu és Trancu Jasi voltak jelen.

A jegyzőkönyvhez felszólal Gredisteanu Jon, aki tiltakozik Cantacuzino Grigorie alelnökké történt megválasztása ellen, mert nevezett a semlegesség idején hazafiatlan magatartást tanúsított és eladta a németeknek „Minerva” és „Seara” című lapjait. Kijelenti, hogy sohasem vesz részt olyan ülésen, amelyen Cantacuzino elnököl.

Coanda elnök felszólalása után Brataseanu is kijelenti, hogy nem fogadja el Cantacuzinót elnöknek.

— Ujabb nagy vasuti szerencsétlenség Franciaországban. Párisból jelentik: Az anemassai pályaudvaron összeütközött egy tehervonat a Genfbe menő gyorsvonattal. A katasztrófánál tizenöt utas súlyosan megsérült.

da

No. 10
nyomdája

nyomdája
75
75
96
375
58
102

lás!

Sibiu.

Imény

Adolf
hitk. e'nek

ZSIDÓ KÖZÉLET

Herzl-ünnepélyek

Arad. Az aradi Aviva és Barisszia Thamusz 22-én tartotta meg ezévi Herzl-émlék-ünnepélyét a közönség nagy érdeklődése mellett. Az estélyen Pető Tibor költői prólógusával, Chilevitz Rózi, Szántai Zoltán és Pless László szavalataikkal, Szenes Márta művészi hegedűjátékával, Klein Magda és Garber Olga héber, jiddisch és román énekszámokkal, Herz Mariska pedig Herzl életéről és működéséről szóló tanulmányával arattak őszinte sikert. Az ének- és zeneszámokat B. Szalai Aranka zene-tanárnő tanította be és kísérte, akinek az Aviva és Barisszia ezton is hálóját fejezi ki szívességéért.

Szatmár. Julius 4-én tartotta meg a szatmári Aviva a két Barissziával szövetkezve a Herzl-émlékünnepélyt az Uránia nagytermében. Dr. Borgida József, az E. Zs. N. Sz. helyi csoportja elnökének megnyitó beszéde után Unger Anci zongorakísérete mellett Löwy Mór elénekelt az „El molé rachamim“ című gyászdalát. Utána Spitz Hedvig szavalta nagy hatással Giszkalay „Messiás heroldja“ c. költeményét. Herzl Tivadar életét Goldstein Fülöp méltatta nagyszabású beszéd keretében. Braun Anna Liszt Rigolettó-parafraízisát játszotta zongorán nagy készültséggel. Végül Braun Béla szavalta el Kroó Lajos szatmári barissziánusnak a Hitachdut megbízásából írt „Herzl“hez c. költeményét. Az ünnepélyen nagyszámú hallgatóság volt jelen.

Zilah. A zilahi Zsidó Leányegylet, az Aviva és Barisszia, a szilágyosomlyói Barisszia közreműködésével, Tamuz 22. én rendezte meg magas-nívójú Herzl Tivadar emlékünnepélyét a közönség hatalmas érdeklődése mellett. Weisz László, a Barisszia ros-risonja nyitotta meg az ünnepélyt ünnepi beszédével. Hartstein Ignác Vámos Leó prólógusát adta elő sikerrel, Friedmann Ernő zongorakísérete mellett. Hal mágyi Máriának „Jelentjük Néked Vezér“ c. aktuális versét Grünfeld Margit ros-aviva szavalta el a közönség meleg ünneplése kíséretében. Weisz Bözsi táncpantomimot adott elő hatalmas siker mellett, Tréger Nuska zongorakíséretével. Becker Miklós Giszkalaynak „Pogány Hiób dalait“ szavalta drámai erővel. Szünet után Margulies Amália a Z. L. E. elnöke tartott értékes emlékbeszédet. Gyémánt Margitka az

„Esküsznek a Zéloták“ at énekelte és a Zsidónó nagy áriáját, Neumann Lilike kitünő zongorakíséretével. A sikerült énekszámot hatalmas tapsvihár követte. Klein József szilágyosomlyói ros rison melodramát adott elő sok érzéssel, Neumann Lilike zongorakísérete mellett. Utolsó számként Barodlay László színművész szavalta el Morris Rosenfeldnek „Az örök vándorok“ c. versét, hatalmas siker mellett.

Szilágyosomlyó. A szilágyosomlyói Barisszia a zsihi Barisszia közreműködésével július 6-án tartotta meg nívós Herzl-émlékünnepélyét. Weisz László, a zalai Barisszia ros risonja tartott a nap komolyságához méltó értékes Herzl emlékbeszédet. Vámos Leó prólógusát Hartstein Ignác adta elő Friedmann Ernő zongorakíséretével. Brüder Ili kitünő technikával adott elő egy klasszikus zongoraszámot. A „Talmudista“ c. melodramában igen értékes előadást nyújtott

A modern nőnek kell ékszer és platina, de még inkább egy Sipos-féle reklám-harisnya. Kapható Cluj, Ferdinánd-ki-rály-ut 8. szám, Sipos-nál

Klein József ros-rison. Weisz Bözsi pantonimja Neumann Lilike precíz zongorakíséretével hatalmas tetszést váltott ki a közönségből. Grünfeld Margit elszavalta Juda Halévinek „Az örök vágy“ c. versét. Gyémánt Margit az „Esküsznek a zéloták“ at énekelte. Ezután Kaczár Illésnek a „Gólem ember akar lenni“ c. drámai szimbóluma következett, amelyben kitünő alakítást nyújtottak Goldberger Ilonka, Klein József, Krell Ernő, Izsák József, Havas Ferenc. A nagysikerű előadást a Hatikva hangjai zérták be.

Egymillió német papírmárkáért 130 dollárt fizetnek az amerikai pénzpiacon

Különösen az 1919 évi vörös lebelgyezésű ezermárkás bankjegyeket keresik. Újból fellángolt az önkényű spekuláció a newyorki tőzsdén

(Berlin, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi pénzpiacon egész különös üzletek bukannak fel időnként. Egy szorre elkezdnek vásárolni és kínálni olyan névleges értékeket, amelyekről a vevő és az eladó is tudja, hogy az azon feltüntetett aranyértékét sohasem fogja megkapni, az emberek azonban mégis próbálkoznak és így szokott fellobbanni a hossa a német papírmárka körül, amiből pedig egybillió névérték kell ahhoz, hogy egy mostani aranymárkára beváltás.

Az elmúlt héten Newyorkban ismét megkezdődött a német papírpénzzel a spekuláció. A hét elején egymillió papírmárkát 130 dollárért lehetett eladni, a papírmárka a hét közepén érte el emelkedésének tetőpontját és akkor egymillió névértékért 230 dollárt is fizettek. Főleg a vörös lebelgyezésű, 1919-es év számmal ellátott ezermárkákat keresték. Komoly amerikai bankkörök figyelmeztetést tettek közzé, hogy a német papírmárkákkal való spekulációnak nincs alapja és nagy csalódás érí azokat, akik az ezermárkákért pénzt adnak. A nemzetközi spekuláció a versailles békeszerződés egyik pontjára szokott utalni, amely

kötelezi Németországot, hogy a háború folyamán a megszállott belga területen kényszerár-folyammal forgalomba hozott német bankjegyeket váltsa be. A spekuláció azt híresztéli, hogy a beváltásra kerülő bankjegyek azok, amelyek vörösbélyegezésűek és annak idején kizárólag ezer márká értékben hozták forgalomba a németek a belga lakosság körében. Azt, hogy a spekuláció milyen bíffel dolgozik, legjobban bizonyítja a német birodalmi törvényszék legutóbbi ítélete, amely éppen a német bankjegyek felértékelésével foglalkozik. Egy érdekeltég megkérdezte arra kötelezni a német kincstárt, hogy bírói ítélettel kényszerítse a márkabankjegyeknek, amelyek még az inflációs időben kerültek ki, aranyban való beváltására. A német birodalmi törvényszék a napokban hozott ítéletével a felértékelési kérelmet elutasította. Az ítélet mindenképp a német birodalmi bank szabályzatából, felhossa az aranyklauzula felüggeztetését, majd rátér a felértékelési törvényre, de mindezek intézkedéséből, valamint a polgári törvénykönyvből arra következtet, hogy semmiesetre sem lehet kimondani a márkajegyek felértékelését.

Akiba

Irta Giszkalay János

Ő már tudta, hogy milyen politikai baklövést követett el Titus, amikor hatvan évvel ezelőtt, a pillanatnyi győzelemtől részegen, lenéző semmibevévéssel engedte meg Jóchanan ben Zakkainak, hogy Javné városában megalapítsa az első zsidó tudós akadémiát. Titus nem tudta, hogy Rómának nem a zsidó fegyver, hanem a zsidó lényeg a legkérelhetetlenebb ellensége és ameddig ez a zsidó lényeg életet lehel, addig, — ha százszor is verik le római kohorszok, — százegyedikszor is akad zsidó lélek és fegyver, amely Róma ellen lázad. A zsidó nemzeti lényegnek pedig örök kutforrása a zsidó Tan, a Tóra, amelynek fenntartását, kiépítését és megvédelmezését nagy tudósok generációi egyetlen életfeladatukká emelték. Ezt a zsidó lényeg, a zsidó Tant kellett kiirtani, megsemmisíteni annak, aki véglegesen le akart számolni a zsidó néppel. Titus még nem tudta ezt — Hadrián már tudta. És bestiális kegyetlenséggel indította meg a véres harcot a zsidó lényeg ellen. Törvényben és parancsban eltiltotta a zsidó valás gyakorlását. Kinpád és halálra marcangolás terhe mellett tilos volt minden zsidónak, Judeában és Judeán kívül egyaránt, Mózes Ötkönyvét olvasni, a Tórát tanulni vagy tanítani, a szombat napját megünnepelni, Ábrahám szövetségét a circumcisiót gyakorolni és általában bármiféle zsidó vallási és nemzeti ritust vagy törvényt betartani. Hadrian tudta, hogy csak a zsidó lényeg: a zsidó Tan teljes megsemmisítése, kiirtása után mondhatja magát a zsidó nemzet legyőzőjének.

Természetes, hogy Hadrian bosszúműve nem állott meg a törvények és parancsok kiadásánál. A háború befejezése után Severust vissza-

vezényelte Britániába és Judea helytartójává azt a Rufust nevezte ki újra, akit Bar Kochba hősei elsőnek vertek ki az ország határai közül. Hadrián jól számított. Rufus, ez a gyáva véreb, aki olyan szűkölye szaladt a zsidó fegyverek elől, hogy három tábornok és három római hadsereg sem tudta megállítani a futásában, Rufus, a hóhéripribékek undorító, gyáva vérszomjú-ágával vetette magát a megkötözött zsidó nemzetre. Bétár eleste után a zsidó hadsereg kisebb, szétugrasztott osztagai Judea hegyei közé vetették magukat és elkeseredett guerilla-háborút viseltek a rómaiak ellen. De a fegyvertelen lakosság is remülten menekült a hegyek barlangjaiba, mert a római pribék nem ösmert kegyelmet sem agastyánnal, sem csemővel szemben. Rufus már kétségbeesett. Ő mindentáron gyilkolni akart, parázó zsidó vér szagát akarta magába szívni — de az ország néptelen volt, falvak és városok lakatlanok: a lakók megközelítetlen barlangokba rejtőztek el. Rufus ocsmány osehöz folyamodott Heroldjai harsogó kúr szó kíséretében hirdették ki országszerte, hogy senkinek sem lesz bántódása, aki kegyelemre megér: az adott szó szentsége örökös békeségük fölött. Róma és adott szó szentsége! A zsidóság hitt az ígértben és a békés lakosság tömegesen tért vissza lakóhelyére. Rufus csak ezt várta. Ezrével és tizezérel fogdosta össze a szerencsétleneket, falkákban hajszolta őket a Rimon-völgyébe. Ez a hely volt az, ahonnan Bar Kochba hősei Rómaverő utjukra indultak: itt akart kéjelegni a római szörnyeteg áldozatainak haláltságában. Körülvéette a fegyvertelen, a kezükön-lábukon megkötözött tömeget és katonáinak parancsot adott, hogy annyi idő alatt, amíg ő egy csirkecombot elfogyaszt — végezzenek velük. Szörnyűséges, ocsmány, gyáva munka volt ez, de a római katonák pontosan teljesítették.

Mire Rufus végzett a csirkecombbal — ők is végeztek.

De a római pribék nem elégedett meg azal, hogy az élőkön a lon bosszút. Ezek az élők többnyire békés polgárok, ageok és nők voltak — ezeknek vajmi kevés részük volt az ő három év előtti csúfos megkergetésében. Azokat szerette volna kezébe kapni, a hősokeket, de megkötözve, de tehetetlenül, hogy a kinjaisban gyönyörködhesen. Rufusban üvöltött a véreb vágya, a huscafatok után De hiába. Azok a hősokek mind ott feküdtek halomban Bétár falai előtt. Rufus szerete t volna beléjük marni, hogy miért halottak már, hogy miért nem inkább tenetetlen sebesültek, akikben még hörög az élet: hajh, milyen vitez tudott volna lenni ilyenekkel szemben. És mert nem volt élő kö-zöttük: Rufus a halottakon állott bosszút egy-kori gyalázatáért. Megtiltotta, hogy eltemessék őket. Hült tetemeik, hadd száradjanak, hadd roh-djanak tetemetlenül, esőben és napon és oszlásnak indul testük hadd áraszsa el dögle-tes betegségekkel Judea levegőjét. Méltó gondolat volt ez egy római tábornokhoz.

Mindez azonban csak egyéni bosszú műve volt. De Rufus híven teljesítette a császára parancsát is. Tul élőkön és halottakon, megindult az irtó hadjárat a zsidó lényeg ellen. Titkos kémekkel, szaglászó kopókkal árasztotta el az egész országot, akik fáradságtalanul kuttattak fel minden helyet, minden házat és ha valahol rajtaérték valakit a zsidó törvények betartásán, azt kérelhetetlenül kinpádra hurcolták. Aki a szombatot megtartotta, az meghalt. Aki újszülött gyermekét körülméltette, az meghalt. Akinél egy Tóratekereszt találtak, az meghalt. Akinél ajtófélfáján mezuzát leltek, az meghalt. Aki zsidó módra tartotta esküvő-jét, az meghalt.

(Folytatása következik.)

(Páris, július)

Jelentette annak lenül Alfonz spa előtt letartóztat Franco Ascaz Argentinából jöccallal, hogy a sp caszot 1923-ban el merényletet. állításuk után, t és a rendőrség miatt eljárás ind

Ma volt a lette vészak bírő hogy ő meg afa Beismerte azoba összeesküvéssel abtan, hogy Alf fogják. A király Irun állomásoa t és orn n a baoba kísérték

a bolga Értéken

(Bucures) a jelentések ar kel tartják nyu hadügyminiszter tekeztel a cadri

Ezzel egy komitácsokra v terveznek Nira kosság vagyona

Pótvíz

Az évkezi o vizsgálhatna

(Cluj-Kolozsv)

sitójától.) Az i amint az orsz jelentések alap lesajtó eredm oktatási rendsz elé állította a főleg a tanany osztályozási re Anghelescu-fé e szellemi nívóra k amelyet diákjai

A középisko nak ijesztő mér azonban elsőso 1-től 10 ig terje zási rendszerbe ugyanis, az új meszterre osztj harmadok folya kapott osztályz zatok összege e egybevetik és a zat középárayo jegyét. Képzelj trimeszterben miatt nem tanu a trimeszter vég 1 sel sujtották. elmulasztottak p ter végén 5-6 rom trimesztriá (1+5+7=13:3, felsőbb osztályl osztályzatnak l el kell érnie.

Az idej meg kormányköröbbe közoktatásügyi

A spanyol király merénylői a bíróság előtt

A pireneusi határon akarták elrabolni VII. Alfonzot.

(Páris, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy közvetlenül Alfonz spanyol király Párisba való érkezése előtt letartóztatott itt két spanyol állampolgárt, Francisco Ascázot és Bonaventura Durruttit, akik Argentínából jöttek a francia fővárosba, azzal a céllal, hogy a spanyol királyt meggyilkolják. Ascázot 1923-ban a jaragosai püspök ellen követett el merényletet. A két anarchista ellen, rögtön előállításkor után, tiltott fegyverviselés, utlevélhamisítás és a rendőrséggel szemben tanúsított ellenállás miatt eljárás indult meg.

Ma volt a letartóztatottak első kihallgatása Villette vizsgálóbíró előtt. Durrutti tiltakozott az ellen, hogy ő meg akarta volna ölteni a spanyol királyt. Beismerte azonban, hogy összeköttetésben állott az összeesküvésűkkel és hogy segédkezett annak nyújtásában, hogy Alfonz királyt a pireneusi határon elfogják. A király foglyul ejtését úgy tervezték, hogy Irun állomáson megállították volna az udvari vonat és onnan a foglyot erős fedezet mellett Bilbaoa kísérték volna. A királyi foglyot azonban

mindenesetre életben akarták hagyni.

Az összeesküvés célja az volt, hogy Spanyolországban forradalmat idézzenek elő. A királyt azért kellett volna elfogni, hogy halála hírére kelhessék és ezáltal biztosítsák maguknak a tiszték segítségét. A köztársasági érzelmi tisztok ugyanis ebben az esetben felfoldottra érezték volna magukat a királynak tett eskü alól és könnyebben a forradalom mellé állottak volna.

Durrutti kijelentette továbbá, hogy letartóztatásánál csak azért vallotta azt, hogy meg akarta gyilkolni a királyt, mert ezáltal magára akarta irányítani a spanyol forradalmárok figyelmét. Ez a kijelentés lett volna a jel ugyanis a forradalmi felkelésre...

A másik vádlott, Ascazo, tagadja, hogy része volna az összeesküvésben. Az ő bűne mindössze annyi, hogy Durruttival lakott együtt, tudott annak terveiről és nem tett erről jelentést. Bevallja, hogy ő is anarchista, de forradalmi tettek elkövetésétől mindig visszariad.

Egységes támadást készítenek elő a bolgár komitácák egy román határváros ellen

Értekezlet a hadügyminisztériumban. Minisztertanács lesz a bolgár bandák leszerelése ügyében

(Bucuresti-Bukarest, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napok óta állandóan érkeznek a jelentések arról, hogy a bolgár határon komitácibandák garázdálkodnak és állandó betöréseikkel tartják nyugtalanságban a lakosságot. Az egyre ismétlődő komitácibetörések miatt ma a hadügyminisztériumban értekezlet volt, amelyen Lupescu vezérkari főnök is részt vett. Az értekezlet a cseriliteri helyzettel foglalkozott.

Ezzel egyidejűleg Gh. Banescu durosiori prefektus Goga belügyminiszter elé terjesztette a komitácisíra vonatkozó jelentését. A prefektus szerint a bolgár komitációs bandák közös támadást terveznek Nitracan ellen. Ezért fokozottabb rendszabályok szükségesek a határon az ottani lakosság vagyonának biztosítására. A legelső minisztertanács foglalkozni fog ezzel a kérdéssel.

Pótvizsgára engedik a három tárgyból elbukott diákokat is

Az évközi osztályzatuk miatt vizsgára nem bocsátott tanulók szeptemberben vizsgázhatnak. A közoktatásügyi minisztérium körrendelete a középiskolák igazgatóságaihoz

(Cluj-Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az iskolai év befejezést nyert és amint az ország minden részéből beérkezett jelentések alapján megállapítható, rendkívül lesújtó eredménnyel végződött. Az új közoktatási rendszer áthidalhatatlan nehézségek elé állította a középiskolák tanulóit, amelyek főleg a tananyag felosztásában, de a nehézkes osztályozási rendszerben is keresendők. Az Anghelescu-féle tantervreform ugyanis olyan szellemi nivóra kalkulált a tananyag felosztásánál, amelyet diákjaink nagy átlaga még nem ért el.

A középiskolai diákok bukási számarányának ijesztő mértékben történt megnövekedése azonban elsősorban a francia mintára készült 1-ől 10-ig terjedő jegyekkel történő osztályozási rendszerben keresendő. Amint ismeretes ugyanis, az új tanterv a tanévet három trimeszterre osztja. A tanulónak az egyes év-harmadok folyamán különböző tantárgyakból kapott osztályzatainak mediáját (az osztályzatok összege elosztva a tantárgyak számával) egybevetik és a három trimesztervégi osztályzat középátlama adja meg az illető diák végjegyét. Képzelnék el, hogy egy diák az első trimeszterben betegsége, vagy egyéb okok miatt nem tanult és ezért feleletés hiányában a trimeszter végén a legrosszabb osztályzat al, 1-sel sujtották. Hiába fekszik neki később az elmulasztottak pótlására, ha a második trimeszter végén 5-ösre, vagy 6-osra, sőt év-végén 7-esre javítja fel osztályzatát: a három trimesztervégi jegy középátlama alapján (1+5+7=13:3, a média: 4,33) elbukott, mert felsőbb osztályba bocsátásához az évközi osztályzatnak legalább az 5-ös középátlamot el kell érnie.

Az idei megdöbbentő évközi eredmények kormánykörökben is feltűnést keltenek és a közoktatásügyi minisztérium az ország több

középiskolájában vizsgálatot rendelt el a sorozatos bukások igazi okainak megállapítására. A vizsgálat meglepő eredménnyel végződött. Megállapítást nyert ugyanis, hogy nem a tanárok lettek szigorúbbak és nem a tanítványok lettek rosszabbak, hanem mind a gyakorlatban alig keresztülvihető és méltányosnak egyáltalán nem mondható oktatási tanterv gépezet áldozatai. A vizsgálat eredményeképpen a közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amellyel erre az évre kivételesen lehetővé teszi a három tárgyból elbukott diákoknak is, hogy ezzel javítóvizsgálatot tegyenek.

A rendelet többek között kimondja, hogy mindazok a II—VIII-ik osztályú középiskolai tanulók, akiket akár az évközi, akár az évvégi középátlamos számítások alapján ismétlésre utasítottak, miután három tantárgyból elégtelen osztályzatot nyertek, ez évben a következő könnyítésekkel élvezhetnek:

Azok a II—VIII. osztályú tanulók, akik három tárgyból kaptak elégtelen osztályzatot, de mediájuk legalább egy tárgyból eléri a 4-6-ot, szeptemberben javítóvizsgát tehetnek.

Az V—VIII. osztályú tanulók, akik az évközi vizsgán átmentek, de trimesztervégi jegyeik középátlamosa következtében ismétlésre utasítottak, szeptemberben szintén javítóvizsgát tehetnek.

Ugyanez vonatkozik azokra az V—VIII. osztályú tanulóira is, akiket évközi gyenge osztályzataik alapján vizsgára sem bocsátottak. A közoktatásügyi miniszter megengedi, hogy ezek szeptemberben letegyék az osztályvizsgát.

A rendelet — amely hangulyozza, hogy csak erre az évre vonatkozik — némileg enyhíti egy bürokratikus szellemben készült osztályozási rendszer sérelmeit és számos diáknak adja meg a lehetőségét, hogy egy évet megmentzen magának.

IROK ÉS IRÁSOK

A mai zsidó-irodalom Hollandiában

(Hága, július 9. Az Uj Kelet állandó hollandiai tudósítójától.) Lesznek, akik meglepetve fogják kérdezni: „Hát olyan is van“ Hollandiában is létezik zsidó irodalom? És talán érthető is, hogy miért ismeretlen ez a fogalom, nemcsak Romániában, hanem más európai országokban is. Hollandiában a hivatalos élet és a nép annyira szorosra vette az emancipációt, hogy a holland zsidó csupán individuális szempontból létezett mint zsidó, általánosságban azonban a holland közösséghez tartozott. Tehát, ha gondolkozott, magának gondolkozott, ellenben, ha cselekedett, véleményét nyilvánított, akkor azt az egész holland nép számára tette. Ha például egy zsidó író zsidótárgyú regényt, novellát, vagy verset, esetleg szindarabot írt, nem tűnt fel senkinek sem az, hogy zsidó író zsidó művet, hanem a holland univerzális irodalom egyik tagja zsidó tárgyú művet alkotott.

A holland nép sohasem bánta meg, hogy Ibéria száműzöttöit magába fogadta. Bár számos feljegyzés van arról is, hogy Hollandia egyes helyein — így északi Drente tartományban — zsidó számára nem adtak éjjeli menedékhelyet sem, arra azonban egyszer sem volt példa, hogy lakóhelyeik elhagyására kényszerítették volna őket. — És a sok zsidó nemes, aki a Pireneusokon túl is csak faklyája volt mindennek, ami művészet, fellendítette Hollandia kereskedelmét, iparát, művészetét és irodalmát.

Nem céloz azonban, hogy a zsidók itteni történetét fesse, hanem a legjobb holland irodalom zsidó kiválóságait és műveit ismertesse. Két kiválóságot adott a hollandiai zsidóság az irodalom számára. I. Hermann Heyermans és Israel Querido. Mindketten vezető pozíciót töltenek be az egyetemes holland irodalomban. Utánuk Samuel Goudsmit, M. H. van Campen, Alex Boolemann, Bernard Canter, Carry van Bruggen, Schürmann sok pompás művel gazdagították a hollandiai irodalmat, amelyet Querido és Heyermans tesznek ékessé. Israel Querido Amszterdamban született, 1874-ben. Mint az ottani portugál zsidó kolónia legtöbb tagja, ő is a gyémánt-szakmát választotta életpályájának. Gettógyermek volt és leszámazottja azon régi szefárd közösségnek, mely Spinozát és Isaac da Costát, Uriel Acostát és sok más lángész termelt ki magából. Ezek hajdanában a büszke spanyol arisztokrácia zászlóvivői közé tartoztak még; Querido és társai azonban már egy új kor demokráciájának gyermekei. A családi tradíciók és a nemes származás bilincseit egy emberföltötti gesztussal szétmorzsolta és egyszerre csak az irodalom ragyogásai között találta magát.

Fiatal volt még, alig 17 éves, amikor első verseskötete megjelent. Keleti temperamentum sugárik végig első megjelent kötetén és ez a temperamentum megmaradt évek hosszú során át, további műveiben is, de most már párosulva északi higgadsággal. És éppen a benne ily módon kifejtett objektivitás teszi őt ragyogó. Selfmademan, aki a proletariátusba süllyedt családjának és környezetének megkerülésével sokat olvas, tanul, anyagot gyűjt és ír. „Jordaan“ című regényéhez például hónapokig gyűjtött adatokat a hasonlónevű városregényben. A „Quede Waereld“ régi világ című történelmi regénysorozat (mind a kettő zsidótárgyú) megírása előtt annyi történelmi művet olvasott, amennyit talán még senki sem olvasott össze egy ilyen mérvű munka megírása előtt. Ez a grandiózus mű három részből áll: I. Királyok, II. Napkelte, III. Zarat-busztra ország, Querido ennek a regénynek tárgyát a régi Perzsia történelméből meríti. Romantikus éposz.

Az ezután legjobban elismert műve a „Jordaan“ alcíme: „Amszterdami éposz“. Ebben az amszterdami Jordaan városnegyedből való kispolgári család életét festi meg. Há képekben tükrözi vissza ez a regény a gyémántmunkálók fájdalmát, örömét, bánatát. Megbecsülhetetlen még a város történelmi szempontjából is, zsidó pszichológiája, gettóművésze pedig az egyetemes zsidóság közkinccse.

„Levangang“ című regénye is a gyémánt-csiszoló életét tárja elénk. Querido jól ismeri őket. Közöttük élt, sivar ifjúságukban osztozott, látta őket lombán fekdülni, belecsüppedni buja orgiákban, látta izzadságtól mocskos kezüket nék után nyulni és kicsigázva is látta őket, amint munkájukat letöve,

munkájukból folhizott gazdáikat követte bányadt szemük.

"Aron Laguna" szindarab. Portugál zsidó családi miljö, amelyet Querido keresztül-kasul ismer. Talán épp saját ifjúságát rajzolta meg pompás dialógusokban.

Querido népszerű és szimpatikus alakja körül egész iskola keletkezett, tehetsége mindazokat besugározta, akik körülötte voltak. Ezek főképp zsidó írók-művészek. Így aztán az a helyzet állott elő, hogy Hollandiában zsidó prózaírókól beszéltek körével és vele kapcsolatosan, ami talán sehol Nyugat-Európában nincs meg. Ez az iskola semmi körülmények között nem akarta befolyásolni a nemzsidó irodalmat és így önálló, robot ztus naturalista zsidó irodalmi blokk izmosodott.

Querido művei közül a "Jordaan" ért el a legtöbb kiadást (12), utána a "Levensgang" (7), "Oude Waereld" (4), "Menschenwee" (4).

Többi művei, mint "Zegepraal" (Diadalpompá) "Kunstenaarsleven" (Művészet) nem zsidó tárgyú regények. Számos tanulmányt, esszét, kritikát is írt, amelyek közül legismertebb: a "Képzelt és valóság", "Beethoven életéről", "Múlt és jelen". Irt ezenkívül egy "Saul és Dávid" című szomorujátékot, "Malvina, egy világító torony legendája" és még számos más szindarabot.

Querido, bár túl van már az ötvenen, fáradhatatlanul dolgozik, ír, fordít és — olvas. Legnagyobb terve most az, hogy az "Oude Waereld" történelmi regénysorozatát 20 kötetre egészítse ki.

A másik irodalmi nagyság, aki világirodalmi relációkban is az élők között van, Hermann Heyermans. Tavaly halt meg. Rotterdamban született 1864-ben és bár előkelő, gazdag családból származott, hamar ismerkedett meg a zsidó tömeggel és a Gettóval. Eleinte kereskedőnek készült, azonban érezte, hogy többre hivatott és hamarosan teljesen átevezett az írói pályára. Munkatársa volt a "De Telegraaf"-nak és "Algemeene Handelsblad"-nak, Amsterdam két legnagyobb napilapjának, amelyekben tárcáival és színházi kritikáival nemcsak a nagy közönség, de a bel- és külföldi irodalmi körök figyelmét is felhívta magára. Közben drámákat írt és akárcsak Queridonál, Heyermansnál szintén a tömegpszichológia képezte az analízist. Ő a legjobb holland dramaturg és drámáiban igazi "szindarab"-ot ad.

A zsidó irodalom szempontjából legfelbecsülhetlenebb értékű "A gyémántváros" című könyve. Éppúgy, mint Queridonak "Levensgang" című re-

génye, ez is a gyémántkőszőrűsök regénye. Műveiben leplezetlenül a társadalmi igazságok ügyét terekszik szolgálni. Az Erdélyben is jól ismert "Ahasver" című kis egyfelvonásosa után kezdődik tulajdonképeni pályafutása "Ghetto" című regényével (megjelent 1898-ban), amelyben egy zsidó miljö (rajzolt meg. Ezután évről-évre jelennek meg művei, amelyek mindegyike egy-egy esemény Hollandiában.

"Falklandjes" című könyvében skicceket ad zsidó kispolgári körökből. 1904-ben írja a "Gyémántváros"-t, 1909-ban a "Sabbath"-ot, később a "Jodenstreek" (Zsidóföld) című munkáit, amelyek mind zsidó tárgyak.

Heyermans lelkében nagyon szerette népét és a gettót, de felfogásával ostromozta, majdnem gyűlölte, mert igen jónak, üresnek és nehézkesnek találta. A világosság és friss levegő kölője volt.

És amikor a gettóban találta magát, ebben a forró, örökké sűrű káoszban, mellére szilaként nehezedett a fojtó atmoszféra, kíváncsiága rémülétté torzult. És mégis — vagy talán azért — nem

Egy orosz tábornok fia, kiről a végén kiderül, hogy csak katonaszökevény

Tvartia-Cucepa Vasile különös története az orosz kapitányról, álarcos rablókról és a rejtélyes alagutról.

(Bucuresti-Bukarest, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az állambiztonsági hivatal fővárosi vezérfelügyelőjének csaknem egész személyzetét foglalkoztatta napokon keresztül egy különös történet, amelynek rejtélyére csak a véletlen derített világosságot.

Egy gazdálkodó elbotlik egy felpeckelt emberben

Körülbelül két hét előtt Constantin Tudor, jómódu baneasai gazda kora hajnalban kiindult a földjére. Amint a buztáblájá mentén elhaladt, a gyalogsvényen elbotlott és rémülten vette észre, hogy egy meleg emberi testre bukkolt rá. Constantin a szürkületben gyufát gyújtott és a gyufa fényénél megállapította, hogy az ösvényen egy fiatalember teste fekszik keresztbe, akinek testét csak fehérnemű borítja, szája fel van peckelve és keze, lába guzba van kötve. A megrémült gazdálkodó nyomban elarmirozta a falusi csendőrszert, ahonnan az ösvényető törzsőrmester szállt ki és megszábadította a fiatalembert kellemetlen fogságából. A kötelekeitől megszabadított fiatalember oroszul kezdett hálálkodni megmentőinek és kiderült, hogy románul egy szót sem ért. A csendőrőrmester még az éjszaka folyamán kerített a faluban egy alkalmi tolmácsot, akinek a segítségével megkezdtek a fiatalember kihallgatását.

Az orosz tábornok fiát elrabolják

A fiatalember, aki magát Tvartov Mihály-nak mondotta, egy minden ízében megrázó különös tragédia elbeszélésebe kezdett. Elmondta, hogy mindössze tizennyolc éves, Tvartov orosz tábornok fia, Moghilában töltötte gyermekéveit. Egy éjszaka álarcos rabók feszítették fel szobájának ablakát, rávetették magukat, száját betömtek zsebkeendővel, kezét, lábát összekötötték és ablakon keresztül kihurcolták az utcára, ahol a rablókra várakozó autóban felismerte Grigorej Borisev kapitányt, apjának volt adjutánsát. A kapitány parancsára az álarcosok az autóba dobták és az autó szédületes sebességgel indult neki a sötét éjszakának. Amikor hajnalodni kezdett, a kapitány klóroformos zsebkeendőt szorított az orrához és csak akkor ébredt fel amikor már újra sötét este lett. Az autó a második éjszaka is rohannya folytatta tovább titokzatos útját. Hőjában egy hatalmas alaguthoz érkeztek, ahol egy munkavezető felügyelete alatt rengeteg munkás dolgozott. A kapitány néhány szót váltott a munkavezetővel, amire Tvartov Mihályt is leparancsolták a munkások közé. Utolsó erejét összeszedve dolgozott ott néhány napon keresztül, míg egy éjszaka felverték álmából, Borisev kapitány újra összekötötte és autón továbbhurcolta.

— Azóta nem tudom mi történt. Most ébredtem fel, itt, ezen az ismeretlen helyen, — fejezte be szavait az erősen megviseltnek látszó fiatalember.

Borisev kapitány levele

A csendőrőrmester, aki teljes részvétellel volt a szerencsétlen fiatalember sorsa iránt, besegi-

tudta Heyermans megérteni a gettót. Csak ez lehet a konkluzió a "Gyémántváros" és a "Ghetto" elolvasása után. Bíró ő, aki szigorú, de nem igazságos, apa, aki szeretetből véresre veri a maga gyermekét. A gyémántváros gettója egy ezerfejtű sárkány, amely testi, lelki, családi, kereskedelmi, vallási és szexuális-mérgeket áraszt magából, egy tarka apokalipszis.

Heyermans nem a nyomor gyermeke, ő jólétben nevelkedett és talán ezért vonta meg töle a természet, hogy mint Querido, ő is nagy gondolkodó lehessen. A zsidó-fortélyban igen hamar szembe-tűnik ezirányba való töréssé, de végeredményben nem sikerül neki. "Sabbath" jában zseniális rajzát adja a hollandiai zsidó életnek, az amszterdami "Juden-breis raat", nagy forgalmával, porával, izzadásgával.

A zsidó regényírás eme óriása, bár a legjobb holland dramaturg, a zsidó drámaírás terén agyszólván semmit sem produkált. Pollák Rudolf

tette a csendőrőrmester, ahol hozzákészült a lepális formások felvételéhez. Miután elment tüzeten átvizsgálta Tvartov fehérneműdarabjait és egyik hártyájában, nem kis meglepetésére, egy orosznyelvű levelet talált. Az alkalmi tolmács lefordította a levelet, amelyben Borisev kapitány okát adja Tvartov elrablásának. A levélben Borisev kapitány elmondja, hogy amikor adjutánsa volt Tvartov tábornoknak, a tábornok lánya ellen erőszakot követett el, ami miatt ötévi kényszer-nunkára ítélték.

— A tábornok megrontotta az ifjúságomat, én bosszúból megrontottam fiának ifjúságát és elraboltam őt.

Az első gyanu

A személyi motorozás után az őrmester jegyzőkönyvet íratott alá Tvartovval és megdöbbenve tapasztalta, hogy Borisev levelének kézírása és a jegyzőkönyv aláírása hejszóra hasonlít. Az őrmester gyanút fogott és minden eshetőségre elkészítve, a fiatalembert átkísértette a bukaresti sziguranca vezérfelügyelőségéhez. A sziguranca vezérfelügyelőjénél maga Voinescu Romulus vezérfelügyelő vette kezébe a rejtélyes ügy nyomozását. Csaknem az egész személyzetet mozgósította, hogy világosságot derítsenek erre a különös ügyre. A nyomozás hamar megállapította Tvartov előadásának valószerűségét és csak azt volt hirta eldönteni, hogy Tvartov orosz kém-e, avagy emigráns orosz arisztokrata, ahinek a szenvedés és nyomorúság megmérgezte a fantáziáját és maga is elhiszi azt a történetet, amit hitalt.

Lehull a lepel

A rejtélyes ügyre végül is a véletlen derített világosságot. Tvartov, akút szigorú megfigyelés alatt tartottak a sziguranca, egy nap románul szólta el magát. Most már bizonyos volt, hogy nem oroszországi, hanem alighanem Bazarabiából való. Ezután gálppban követték egymást az események. A sziguranca rövidre fogták Tvartovot, aki bevallotta, hogy az otopenii harmadik vasutasezred katonaszökevénye. Voinescu vezérfelügyelő az őba ültette Tvartovot, Otopenibe vitte, ahol az ügy minden részére teljes világosság derült. A vasutasezred Tvartovban felismerte Cucepa Vasile belüli kömivesét, aki egy szép napon megunva a katonai szolgálatot, ezt a rémes történetet találta ki, hogy így meneküljön meg a katonai szolgálatból. Tervének keresztülvitelében segítségére volt Tomotev Bolanov katonapajása, aki a buztáblá mellett szíveségből összekötötte és felpeckeltte Cucepa-Tvartovot.

A leleményes fantáziájú ifjú egyelőre a otopenii garnizon fogdójában helyezték hűvörsre.

Budapestre utazó! féláru magyar vizumot

féláru magyar vasúti jegyet (oda-vissza) július 9-26. között **Kolozsváron** kizárólag a Főút 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

Arcböröm
üdeségének titka
a naponta használt

JSJS
PUDER
KREM-SZAPPAN

(Osip Dymon szította a viln 1926 július 8)

Halk, szom visszahozta gyer tele drága, ezer Gyermekcimbak kebbe rezgő fá vünk elomlik háláljuk meg n ezzel a lehellet a lelktünk jobb

A szín elő Kis leánygyer rög; mondaná mek elalazik, n Jo-kéva, ő a s stétől függőy zápor után szinpad előttü jából felvirágy sébéli helybek akik bábuakak és beszélnek, kisé szögletes kaleidoszkóp

A mese:

Egy gazda Sinaet, hogy mes Simonosik fiába. Simonos igér, de nem is ut-zik hazu szinte áldózi, odaáldozná ér vét, lelkét ad van és áldott — és ennek mély és ábita gozni, fejedele rshet ezen a Jón a sadche tojásos eszoz akar horzame gyötri, hogy levelet, mert pedig pósta, ötért már kö egész himnus sadchenel Simonosik eg két vizont ő lá szik, hogy sulni, de haz kac ul megin csurhoz.

És akkor nyereményt, biztosnak tu nem zovott pénz kér, cs neki, add a Oda küldi n lébe ereszi meglátja és családi kom fogja venni is az ő tul gonozak sh őszereőt sz

A sziv vishordó és esztendeig dal tölük. tart sobáig, pénzük és fiától és a sem lehet a ninc, a ny És rendre r rja, sirmak rohamozták gal. És ő a apró d lgaí togat és cs

A fiket és eszelőze muzsikál. A leány föléb Az ál

Szomorúságának énekese

(Osip Dymov háromfelvonásos komédiája, ját szította a vilnai jiddis színtársulat együttese 1926 július 8-án a kolozsvári Magyar Szín házban)

Halk, szomoru muzsikájú álom, költemény, ami visszahozta gyermekéletünk szeplőtlen szép éveit, tele tele drága, szent rácszemlésekkel és hangulatokkal. Gyermekcimbalum és fűzfásip, spinét vékony, lelkekbe rezgő fájdalommal szalad végig rajtunk, a szívünk elomlik és önmagunktól keredezünk, mivel háláljuk meg nekik azt a siró boldogságot, hogy ezzel a lehelletez, finom költeménnyel bearanyozták a lelkünk jobbik felét.

A szín előtt, a fekete függönyre fényvályós esik. Kis leánygyermek öreg nagyanyától mesét könyörög: mondaná el a szegény ifju históriáját. A gyermek elalazik, ragyanyó mesebeli irammal átváltozik Jókává, ő a szegény ifju, a fénytojás cikázik, a sötét függőgy csodás viharserűséggel el ünök és mint zápor után a fenséges természet, meggyilk a színpad előttünk, színes, rikító, a gyermek fantáziájából felvirágozott szín, furcsán dalt tűzhelivel, mesebeli kelyhekkel az asztalon. Az emberek pedig, akik bábkának vannak maszkírozva, úgy mozognak és beszélnek, ahogy azt a gyermek lelke látja: hisz szövegetesen, a gyermeki látás prizmája alól kaleidoszkóps tarkasággal.

A mese: Egy gazdag fogad's özvegye örökbe fogadta Sainet, hogy gazd' cselédje legyen. A leány szerel mes Simoncsikba, rokona és kizsákmányolójának fiába. Simoncsik azonban buta és nyög, mindent ígér, de nem veszi komolyan a leány szerelmét. El is utzik hazulról, de Seine nyakas szerelmmel szinte üldözi, bár van aki szeresse, aki mindenét odaáldozná érte: Joska, a fiatal hegedős, aki szívet, lelkét adná oda a kis cselédét. Mert csak szíve van és áldott lelke de nincs vagyona. De esküszik — és ennek az eskünek hinni lehet, mert olyan mály és ábitatos — hogy nem fog mellette dolgozni, fejedelmesszonyt csinál belőle. Aki csak kereshet ezen az ügyön, rábeszéli, hogy legyen Joskéké. Jön a sadchen, jön Joske apja, a vízholdó, jön a tojásos asszony. Nem, nem, a kis cseléd, csak nem akar hozámenni a muzsikushoz. Sőt még azzal is gyötri, hogy általa iratja meg Simoncsikhoz intézett levelét, mert ő maga nem ért a batűvészhöz, Joske pedig postá, aki tiz kopékért írja a prózát, tizenötért már költői jelzőket ad és még többért egy egész himnusz. Bajon madame Lurie, leül a mohó sadchenel és megbeszéli a sorát a két fiatalnak. Simoncsik egy kicsi győzelemét veszi el, Joskát viszont és zeházsiják még's Seinévi. Már egy lázik, hogy minden e terv szerint fog megvalósulni, de hazajön Simoncsik és a kis cseléd ány makacul megint csak ragaszkodik a páváskodó fi csurhoz.

És akkor csoda történik. Joske megüti a fő nyeregeményt, negyvenezer rubelt kap és most már biztosnak tudja magát. Istenem, Seinet bizonyára a pénz vonzotta Simoncsik felé. És senkitől tanácsot nem kér, csak a szívétől és ez azt parancsolja neki, add a pénzedet oda a szeretett leányzóknak. Oda küldi minden pénzt Seinéhez, a leány keblébe ereszti a pénzeszacskót, de ezt madame Lurie meglátja és most már egészen új fordulatot vesz a családi kombináció. Simoncsik, anyja parancsára el fogja venni Seinet, mert van pénze, ha a pénz nem is az ő tulajdona, de ná'a van és az emberek elég gonoszak ahhoz, hogy meg is tartsák akár egy öszereőt sviv árán is.

A szív a színen török ketté. Jön Joske apja, a vízholdó és a két kannával monológial. Negyven esztendeig nyomták a hátát, most azt hiszi, szabaddul tölük. Otthon beteg felesége nyözödög, nem tart sokáig, lesz orvosra, lesz tisztá, szellős szobára pénzük és meggyógyul. Az apa huz rubelt kér fiától és a fiu, aki már tudja, hogy a leány még'sem lehet az övé, feltépi mellén a ruhát, nincs, nincs, a nyeregemény ott van Seine leerdő nyósáráál. És rendre jennek barátok, koldusok, esettek egész raja, sirnak és könyörögnek, fnyagotóznak és magrohamezzák az ifjut mohón, megrendítő falánksággal. És ő ad, mindent ad, mind nót, rubáját, kis apró dolgait, amiket Seinének vett, mindent elosztogat és csak hegedűjét tartja meg.

A fekete függöny ismét loomlik és Joske vadul és eszelősen rohan és lelke alól már csak a tébly muzsikál. Azután átváltozik öreg anyókvá és a kis leány felébred a rossz álomból.

Az álom poézissel játszottá meg sz együttes

minden tagja. Oleska asszony adta Seinet. Az elnyomott és makacs cseléd lelki nyomorúsága alól ki tudta fakasztani a mese ábrándos, színes virágait. Csupa gyermeki báj és hamvaság volt Roizale szerepében Liuba Kadison asszony és pompás imitálója a tyuk hangjának a páratlan Judith Lares. Weislit adta a szegény ifju apját bőséges erővel. A nyomor egyszínűségéből igaz művészettel tudott új hangokba átszökni, ahogy a nyugodt öregség napját látta derengeni. Felejtethetetlenül jó volt friss, pattogó komikumával a sadchen, akit S. Nathan kreált. Henry Tarlo egy kéményseprőt játszott, gyermekijesztőt, akrobata ügyességgel. Nem is beszélő szerep ez, mégis elmaradhatatlan aláfestője a mesének. Simoncsikot élvezetesen groteszkül Simi Weinstock játszotta. A koldusok szerepében Sternitzka kisasszony, egy rabbinus szerepében vizont I

Schönbaum voltak nagyon stílusosak. Madame Luriet Nathanné asszony játszotta realizmussal és mégis messzerűen, ami legjobban jellemzi e szereplőnek vérbeli talentumát.

Utójátékul emlékezzünk meg Bulowról, a darab rendezőjéről és főszereplőjéről. Amit nyújtott, az már mintha nem is lett volna játék. Nem a szívjóság ábrázolója volt, nem az odaadás színpadi interpretálója, hanem maga a szíromgyöngő finomság, a korlátokat nem ismerő odaadás volt, lehelletes, bus, könnyes poézis. És vitte, ragadta magával ezt az istenektől homlokon csókoló csapatot, amely öszjátékával ebből a bájos meséből egy lélekbeimarkoló szimfóniát alkotott.

Mivel köszönjük meg neki, hogy megmutatta a lelkünk jobbik felét? Szabó Imre

A parasztpárt nem terjeszt be külön felirati javaslatot

A nemzeti párt lehetetlennek tartja a kormányhoz való közeledést. Maniu a parasztpárti, pártjának többsége a liberálisok felé akar orientálódni

(Bucuresti-Bukarest, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn előreláthatólag megkezdődik a parlamentben a felirati vita. A parasztpárt ma értekezletet tartott, amelyen megvitatta a párt magatartását a felirati vitában. Két indítvány merült fel, az egyik szerint a parasztpárt terjeszzen elő külön felirati javaslatot, a másik szerint a párt elégedjék meg egy egyszerű deklaráció felolvasásával. Az értekezlet utóbbi megoldást fogadta el. A mandátumok optálásának kérdésében heves viták folytak, meggyezésre azonban nem jutottak. A párt végreható bizottsága holnap ülést tart ebben a kérdésben.

Lupu és Mihalache elhatározták, hogy miután nem kaptak elégtételt a rajtuk elkövetett sérelmekért, nem vesznek részt a parlament jelen ülészakának további ülésén. Tekintettel azonban arra, hogy a parasztpárt hivatalos ér

tesítést kapott, hogy Cudalbu igazságügyminiszter megindította a bünygyi vizsgálatot Mihalache letartóztatása miatt, valószínű, hogy a parasztpárt vezeteli megmástíják elhatározásukat.

A tegnap estére hirdetett értekezlet helyett a nemzeti párt parlamenti frakciója is ma tartott ülést. A politikai helyzettel foglalkozva, megállapította a párt, hogy lehetetlen a kormányhoz közelednie. A parasztpártra vonatkozólag a nézetek megoszlottak. Maniu közeledést kíván, de a párt többsége az együttműködés, vagy fuzió ellen van és a liberálisok felé szeretne orientálódni. Megvitatásra került a párt reorganizálásának kérdése is.

Maniu az értekezlet végeztével kijelentette, hogy a megbeszélések még öt napig fognak tartani.

Masaryk nem vállalja újra a köztársasági elnökséget

Szenzációs fordulat előtt áll a cseh politika. Hodzsa Milán lesz az új kormányelnök

(Prága, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cseh fascista mozgolódások, ha nem is jrtak tényleges eredménnyel, annyit még is elértek, hogy a pártok eddigi egyensúlyát felborították és lehetővé tették egy jobboldali orientáció kialakulását. Minden jel arra vall, hogy öszire a csehszlovák politikában jelentős változások állanak be, még pedig olyan színezettel és tendenciával, mely a mostani baloldali pártok súlyát erősen megingatja és esetleg ellenzékbe kényszeríti.

Minden valószínűség szerint ennek az új orientációnak jele az a komoly forrásból érkező szenzációs híradás, hogy a csehszlovák köztársaság európai tekintélyű megalapítója és nyolc év óta első elnöke: Masaryk Tamás az özi elnökválasztáson nem jelölteti magát, hanem külföldre költözik és nyugalomba vonul.

Benes nem lehet köztársasági elnök

A „Slovák“ című pozsonyi lap ezzel a hírrel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az új elnök személyét illetőleg Benes külügyminiszter neve szóba sem kerülhet, annál inkább a Svehlác. Általában a szlovák néppárt és a többi szlovák pártok is annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy ezentul az állami székben egy szlovák és egy cseh államférfinak felváltva kell kerülnie. Ennek a felfogásnak már az új elnökválasztáson is érvényt fognak szerezni.

Tárcát kapnak a kisebbségek

Prágai politikai körökben egyre erőteljesebben tartja magát a hír, hogy Hlinka pártja és a német és magyar kisebbségi pártok vezetői között komoly tárgyalások folytak, sőt megállapodások jöttek létre arra vonatkozólag, hogy öszszel Hodzsa Milán miniszterelnöksége mellett új kormány veszi át az ország vezetését, melyben a kisebbségek is helyet kapnak. Az új kormányban nemzetiségi minisztériumot állítanak fel. A nemzetiségi minisztérium élére

német ember kerül, akinek helyettese a magyarság köréből fog kikerülni. Ezzel végleges rendezést fognak nyerni az összes kisebbségi sérelmek, nevezetesen az illetőségi kérdés, az elbocsátott és nyugdíjazott tisztviselők ügyének revíziója és a kisebbségek kulturális fejlődésének zavartalan biztosítása.

Front a szocialisták és kommunisták ellen

Érdemes az egyes politikusok körében keringő az a verzió, hogy a cseh politikának ez a jobb felé való orientálódása — állítólag — külföldi nyomásra történik. A külföldi ucraniai állandó nyugtalansággal kíséri a cseh szocialisták és kommunisták elöretörését és ennek el-lensúlyozását egy klerikális polgári-kisebbségi koalíció uralomrakerülésétől várják.

De ettől a koalíciótól várják a cseh fascizmus mozgolódásainak letörését is, amelynek legjobb ellenszere a szlovák pártok bevonása a kormányzatba.

A cseh fascisták egyébként újra hallatnak magukról, ezúttal Gajda tábornokon keresztül, aki a Szokol-ünnepségekkel kapcsolatban cikket írt a „Narodni Politika“ című lapba, amelyben élesen foglal állást a cseh nacionalizmus mellett. Gajda tábornok cikkét a következő konkluzióval végzi:

„A mi szabadságunk szálla azok szemében, akik azelőtt sem szerettek minket. Minden cseh és szlovák aggodalommal néz az elkövetkezendők elébe. Sokan csökkenteni akarják nemzeti öntudatunkat, mintha arra a felszabadított államban már nem volna szükség. Mint katoná, jól tudom, hogy könnyebb egy pozíciót meghódítani, mint azt meg is tartani. Vérrel harcoltuk ki hazánkat és a veszedelmek idejében ismét csak a hazaszeretet és a nemzeti áldozatkézség fogja megszentelni állmunkat. Fel az új munkára, ezzel a tudattal, hogy a felszabadított államban is nagy munkára van szükség.“

tót. C ak ez le- és a „Gettó“ de nem igaz- sre veri a maga egy ezerfejtü -, kereskedelmi-, magából, egy meke, ő jólétben eg töle a ter- egy gondolkodó hamar szembe- végeredményben zseniális rajzát az amsterdami mával, porával, bár a legjobb írás terén ug- Pollák Rudolf végén avény tányról, akzodott a lepá- udenekelőtt tü- érneműdarsbjait s meglepetésre, Az alkalmi tol- elyben Borisav elrablásának. A elmondja, hogy tábornoknak, a követett el, ami élték. az ifjuságot, nak ifjuságát és Az első gyanu z örmester jegy- vel és megdöb- v levelének kéz- hajs álra hason- és minden eshe- ert átkísértette a gyelőséhez. A maga Voinescu kezébe a rejtélyes egész személyze- ságot derítsenek hozás hamar meg- k váltyszerűlen- eldönteni, hogy emigráns orosz és nyomorúság aga is elhísi azt Lehull a lepel s a véletlen deri- zigoru megfigye- nácán, egy nap et már bizonyos hanem alighanem k ppban követték guncsán rövidre állotta, hogy az red katonaszöke- lő au óba ütette ahol az ügy min- lerült. A vasu'as- Cucupa Vasil' napon megunva émes históriát ta- nem meg a ka'onsi lvtelében segí sé katonapajása, aki lől öszszekötözte és ifjut egyelőre a helyezték hávörsre. vizumot oda vissza) július kizárólag a Főtér a szereshetik be.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes arisztokrata és bányászati zsidó sajtó napilapja
 Szerkesztők: Glazkay János és dr. Marik Erő
 Felelős szerkesztő Dr. Marik Erő
 Az Uj Kelet cikkének utólagos megjelentetése az Uj Kelet szerkesztőségének engedélyével.

A mai napról

Szombat
 5686. Tamuz 26.
 Szida:
 Matol-Masze
 Ujhold kihirdetés
 1926. július 10.

— **Coanda tábormok átadta a kereskedelmi és iparügyi minisztériumot.** Bukarestből jelentik: Coanda tábormok ma elbucuzott az ipar- és kereskedelmi minisztériumtól és átadta tárcáját Mitilineu ideiglenes miniszternek. Politikai körökben élénken kommentálják azt, hogy egész váratlanul Averescu tábormok vállalta a közoktatásügyi tárcát. Hír szerint ez a megoldás teljesen ideiglenes és néhány napon belül megtörténik a végleges elintézés a kérdésnek Averescu intenciói még nem ismeretesek.

— **Ujabb összeesküvést terveztek Kemál ellen.** Londonból jelentik: Lapjelentések szerint Musztafa Kemál pasa fontos intézkedéseket léptetett életbe a növekvő politikai elégedetlenséggel szemben. A rendőrség új összeesküvésnek jött nyomára, amelynek az volt a célja, hogy Kemál pasát megöljék. Háromszáz embert letartóztattak.

— **Befejeződött az idegen állampolgárok ellenőrzése.** Az idegen állampolgárokat ellenőrző bizottság befejezte működését. A kolozsvári állambiztonsági hivatal most annak a közlésére kért fel bennünket, hogy az idegen állampolgárok, akik irataikat a revízió előtt a sziguranca beszolgáltatták, visszakapják okmányukat. Az idegen állampolgárok a hivatalos órák alatt bármikor jelentkezhetnek a sziguranca (Ferenc József ut), ahol a kiszolgáltított igazolványok ellenében kikapják utlevélüket és a tartózkodási engedélyt.

— **Sztrájkba léptek a newyorki földalatti villamos vezetői.** Newyorkból jelentik: Az itteni földalatti villamosvonalak vezetői — számszerint hétszáz — tegnap este sztrájkba léptek, minek következtében kétféle ember kénytelen nélkülözni napi megszokott közlekedési eszközét. A sztrájk bérddifferenciák miatt tört ki és előreláthatólag több napig fog tartani.

— **Thomas Mann ötmillió lej honoráriumot kapott a „Varázshegy“ című új regényéért.** Bécsből jelentik: A „Neues Wiener Journal“ legutóbbi száma érdekes kimutatást közöl arról, hogy mit keresnek a német írók. Eszerint Hermann Sudermann, a világ híres regényíró, azért, mert az egyik regényének, a „Katzensteg“ nek filmesítési jogát átengedte az Ufának, 25 000 márkát (egynegyedmillió lej) kapott. A legjobban kereső író azonban kétségtelenül Thomas Mann, aki egyetlen regényével, a nemrég megjelent „Zauberberg“ gel kérek 100 000 márkát (ötmillió lej) vágot zsebre. Ugyanennyit keresett Emil Ludwig II. Vilmos császárról írott könyvével.

— **Kijavítják az árvíz által elpusztított utonalakat.** Bukarestből jelentik: Groza Péter köznevelési miniszter nagyszabású kölcsönt kapott a minisztertanácstól az árvizek és eróziók által elpusztított utonalak kijavítására. Az utak kijavítását sürgősen megkezdik.

— **Autóbusz baleset Kolozsváron.** A kolozsvári Rotatia autóbuszvállalat 28 számú kocsija péntek reggel 8 órakor az állomásról a Főter felé tartott, amikor a Kis-utca közelében a söffér hirtelen kanyarodót csinált ezzel keletre, hogy egy kislányt elgázoljon. A fordulat olyan éles volt, hogy a kocsi vezetőnek

már nem sikerült a gyalogjáró szélén levő fát kikerülni és az autóbusz nekiment. A fa kidőlt és az autóbusz felfordult. A kocsi kalauznője súlyos agyrázkódást szenvedett és a kihívott mentők beszállították a klinikára. A kocsi többi utasának az ijedtségen kívül nem történt semmi bajuk.

— **Bécs forgalmasabb helyeire több nyelvet beszélő rendőröket állítanak.** Bécsből jelentik: A rendőrigazgatóság elhatározta, hogy az idegenforgalom emelése céljából a jövőben még az eddiginél is nagyobb súlyt fog helyezni arra, hogy a rendőrök megfelelő nyelvismerettel rendelkezzenek. Ebből a célból nyelvkurzusokat nyitattatott a rendőrség és számmára, egyben intézkedett, hogy az I. kerületben máris olyan rendőr posztoljon, aki angolul, franciául és magyarul beszél, a Mariahilferstrassén olyan, aki olaszul és esperantoul tud, továbbá a pályaudvarok közül a Nordbahnhofon oroszul, lengyelül és csehül, a Südbahnhofon olaszul, szerbül és szlovénul, az Ostbahnhofon szintén lengyelül és csehül beszélő rendőr álljon. Ezeknek a rendőröknek a mellén különböző éreplakettek fogják jelezni, hogy milyen nyelveken lehetnek az idegenek szolgálatára.

— **Dr. Cseke mellett valótlanok a mai tárgyalás tanúi.** Ma délelőtt folytatta a törvényszék IV. számú büntető-tarácsa előtt dr. Cseke Ernő ügyvéd büntetőját, akit közokirathamisítással vádolt meg a bíróság. A ma délelőtt kihallgatott tanúk úgy dr. Cseke, mint Láb Miksa másodrendű vádlottra kedvező vallomást tettek. Különösen fontos Ciment Rozália vallomása, aki igazolta a Duha Ferenc és Láb Miksa között létrejött adásvételi szerződésen tanúként szereplő férje aláírásának valódiságát. A tárgyalás folytatását tizenötödikére halasztották.

— **Ejegyzés.** Diamantstein Blanka Alsó-balmazfalva és Judovics Sándor Náprád jegyesek.

— **A rövid szoknya divatja 170 millió aranymárkájába kerül a német textiliparnak.** Berlinből jelentik: A divat és a textilipar szoros egységet alkot. A divat gyakori változása színre, anyagra, de különösen a ruhák formájára nézve mindig foglalkoztatást jelent a textiliparnak. A jelenlegi egyenesvonalú divat, amely emellett a rövid szoknyát kultiválja, sok áldozatot kíván a textilipartól, mert ez a divat, amely több mint egy éve tartja magát formára nézve, nagyon kevés anyagot kíván egy ruhához. Két és negyedméter anyag elegendő, hogy egy hölgy a mai divatnak megfelelő ruhát is jelenjék meg. Összevonnítva ezt az anyagszükségletet régebbi divatu ruhákkal, meglepő eredményt kapunk a textilipar terhére. Harminc évvel ezelőtt soppas ujjak és hosszú bő aljak domináltak. Ez a divat 6-7 méter szövetet is felémésztett, míg most a fele sem kell. A textilipar nagyon megsínyli ezt a mai divatot, mert a szita meglevenedett számai máris bizonyítják, hogy a németországi textiliparnak a rövid szoknya divatja kerek 170 millió aranymárkájába került, vagyis ez úgy értelmezhető, hogy a textilgyárak nem a rossz gazdasági viszonyok miatt forgalomban 170 millió aranymárkával kevesebbet, hanem a textilipar, minthogy a ruhákra való anyagszükséglet csökkent, az elmult divat és a jelenlegi divat szerint készült ruhák bizonyos számú mennyiségét tekintve, olyannyira kellett leszállítani a termelési arányt, hogy ez elegendő 170 millió aranymárka veszteséget okozott a textiliparnak. Ez a veszteségi szám jóval magasabb lett volna, ha a divat színre és anyagra a szezon alatt nem változott volna meg, de minthogy az egyeztetés és a sima anyagokat a tarkaság és a nyomott áru is felváltotta, sikerült a textiliparnak részben rekompenzálnia magát. A nyulánk nő divatjával el fog tűnni a rövid szoknya is és akkor ismét több anyag kell majd a ruhákhoz.

— **Ideges embereknél és lelkibetegknél az enyhe, természetes „Ferencz József“ keserűviz jót emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.** Világhírű ideg orvosok véleménye alapján a Ferencz József-víz használata kiválóan ajánlható. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Eltemették Szabó Dezső édesanyját.** Péntek délután helyezték özv. Szabó József-nét, Szabó Dezső édesanyját, örök nyugalomra. A sírnál Vásárhelyi Boldizsár tartott könnyekig megható beszédet. A temetésen az Ujságíró-szervezet és az Erdélyi Szépirodalmi Társaság képviseltette magát. Szomorú jelenség az, hogy Kolozsvár közönsége nem tartotta érdemesnek azt, hogy a matrónát, aki a magyar regényirodalom legnagyobbját hozta a világra, utolsó útjára elkísérje.

— **A nagyváradi héber óvoda záróünnepélye.** Vasárnap délután tartotta meg szokásos évszázó ünnepélyét a Mizrahi által fentartott Gan-Jelsdim. Immár a negyedik éve, áldozatot nem kimélve, tartja fenn a Mizrahi-szervezet a héber gyermekkertet. Az évszázó ünnepély igen szépszámu közönség jelenlétében az ortodox hitközség polgári fiúiskola nagytermében folyt le. Az ünnepélyen Wasserstrom Sándor és Báth Efraim mondtak a közönséghez lelkesítő beszédet. A gyermekek kitűnő előmenetelről tettek tanúságot. Az oktatást az idén Weisz Ilonka látta el.

— **Hét vonatösszeütközés 18 súlyos sebesülttel.** Bukarestből jelentik: a bukarest-esernovízi 51. számú expressz a Sret völgyében összeütközött egy mozdonyal. Három utas meghalt. A másik karambol a galac-brailai vonalon Baldovenesti állomáson történt. A gyorsvonat összeütközött egy vegyesvonattal. Mindkét mozdony összetört. Tizenöt utas megsebesült. A szerencsétlenséget az állomás fékezőinek gondatlansága idézte elő.

* **Meghívó.** A magánintézmények szindikátusa f. hó 10 én szombaton este 6 órakor a Calea Dorobantilor (Honvéd-utca) 11. sz. a. helyiségében taggyűlést tart, melyre tagjait ezúton is tisztelettel meghívja. Az elnökség.

* **A magánintézmények szindikátusa** étkezdéjében, illetve kerthelyiségében Calea Dorobantilor (Honvéd utca) 11. sz. a. tisztviselő kollégák kedvencnyes árban étkezhettek. Minden szombat és vasárnap este társasösszejövetelek, cigányzena, fatányéros, hideg étkek, peharas sör. Vendégeket szívesen látunk.

* **Zsidó Liceum Timisoara nyilvánosjogu** fia, leány liceum és felsőkereskedelmi iskola. Bizonyítványok államnévtárcák. Jelentkezések elfogadhatnak augusztus végéig.

Férfi-szalmakalap tisztítás
Fehér Cluj
 jutányosan, izlésesen
 Strada Memorandului
 (v. Unio-utca) No 21

A legjobb zongorák
 világ-márkás
 állandóan raktáron.
 Engross és en detail. Részlet e is.
Sternberg J. - Oradea,
 Bulv. Regele Ferdinand Telefon 4-91,
 2

Megnyilt a Félixfürdő tőzsomszedságában
 teljesen ujonnan átalakítva, a
Bihar szálloda és étterem
 Elsőrangú kiszolgálás. — כשר, ארטר, kitűnő borok, Elsőrangú cigányzenekar.

Róth
 cipésznél
 Szép-u. 2. sz.
 alatt készűnek
 a legújabb divatu
 cipő-különlegességek.

Férfi fehérneműek mályan leszállított árakban **Breuer, Piata Unirei 8.**

Szomb
 — Na
 adnak a
 Budapest
 leg időjár
 Különöse
 itt arány
 élelmisz
 ség utlev
 longás tá
 egy teréz
 helyisége
 növeked
 ként kör
 többet is
 elgíteni,
 is dolgoz
 az élitör
 ügyel fel
 — T
 országb
 tik: Az
 és súlyos
 szőlész
 lévő haj
 gonyozni
 delemme
 haj kat,
 teljes sze
 jelentik,
 A hegye
 el a hó.
 sei tönk
 10-en a
 Amerzer
 szerint a
 zata van
 mindig
 az egyik
 dában
 * Be
 Uniri 29
 — A
 ünnepé
 keretében
 Főiskolai
 lálának
 tura és
 kifejtett
 tényezője
 módon g
 halálának
 tartása ü
 Kun Ad
 verseitől
 szaval, I
 Schwim
 rete mel
 nyét sz
 Herzlről
 verset sz
 rogorán
 ünnepély
 Urániab
 —
 Az erdő
 árváinak
 el Koloz
 érkezett
 mán Ko
 a transz
 volna, n
 —
 lábra
 komisz
 Markov
 ellen e
 tatott
 Lisca v
 tot. Ez
 miatt e
 dor ren
 lej kau
 helyezt
 * L
 zések, n
 himző S
 K
 Ciu
 vá
 van
 réb

július 10

édesanyját. Szabó József nyugalomra. A könnyekig az Ujságírói Társaság megérte, hogy érdemesnek nyar regény-ára, utolsó

záróünnep szokásos fenntartott, áldozatos, szerachiszter záró ünnep-nyelében az nagytermé-rtrom Sán-közönséghez itűnő elő-oktatást az

súlyos se-bukarest—ret völgyé. Három utas alsó—brailai történt. A yezvonattal, t utas meg-omás féke-

szedikátusa a Calea Do-helyiségében is tisztelettel

átusa étkéz-Dorobantilor llégák ked-szombat ésányzena, fa-Vendégeket

ylvánosjogu iskola. Bi-kezesek el-

ztítás Cluj

rák szlet e is. adea, fon 4-91.

ságában erem kitűnő r.

8.

— Naponta 600—650 román vizumot adnak a budapesti román konzulátuson. Budapestről jelentik: A hirtelen beállott meleg időjárás megindította a nyári utazásokat. Különösen Romániába igyekeznek sokan, mert itt aránylag olcsó az élet, különösen ami az élelmiszereket illeti. A budapesti román követ-ség utlevélosztályán az elmúlt héten óriási tolongás támadt. Az utlevélhivatal, mely nemrég egy terézkörűti sarokházban nagy, tiszobás helyiséget bérelt, nem győzi a hirtelen meg-zövekedett munkát. Az utlevélosztály napon-ként körülbelül 600—650 vizumot ad ki, néha többet is, de a közönséget így sem tudja ki-elégíteni, jellehet késő éjszakáig, sőt vasárnap is dolgoznak a tisztviselők S. anescu konzullal az éületön. Ujabbán egy egész kis rendőrtábor ügyel fel a rendre.

— Tovább tartanak a viharok Olasz-országban és a Szumatrán. Rómából jelen-tik: Az újságok híradása szerint nagy vihar és súlyos zivatar vonult végig Nápolyon. A szőlőszőlő letépte a házak tetőjét, a kikötőkben lévő hajókat csak nagynehézen sikerült lehor-gonyozni. Az egyik hajó elszakadt és vesze-delemmel fenyegette a közelében lehorogonyzott hajókat, de nem tett kárt bennük. Két bárka teljes személyzetével elmerült. — Novarából azt jelentik, hogy a Formazza-völgyben hó esett. A hegycsúcsok másfél két méter magasságot ért el a hó. Az olasz országutak egyrészt telje-sen tönkretették a viharok. A jégverés kü-lönösen a vetésben okozott nagy károkat. — Amszterdamból érkezett szumatrai jelentések szerint a földrengésnek kétezernél több áldo-zata van. A földlökések kisebb tünetekkel még mindig tartanak. Nagy rémületet kellett, hogy az egyik vulkán tegnap óta igen erős műkö-désben van.

* Bernát papirosáruháza átköltözött a Piata Unirii 29 szám alá a Loyda cukrászda mellett.

— A kolozsvári Ezra vasárnapi Herzl-ünnepélye. Nagyszabású és nívós kulturatiné keretében ünnepli meg a kolozsvári „Ezra” Zsidó Főiskolai Hallgatók Egyesülete Herzl Tivadar halálának évfordulóját. Az Ezra, amely a zsidó kul-túra és az általános emberi ideálok szolgálatában kifejtett működésével régóta képezi jelentékeny tényezőjét Kolozsvár zsidó életének, ezuttal is miló módon gondoskodott arról, hogy a nagy zsidó vezér halálának évfordulóján a megújított zsidó öntudat tartsa ünnepeit. A részletes műsor a következő: Kun Adalbert: Megnyitó beszéd. Bacski Irén saját verseiből ad elő. Forgács Sándor zsidó költőkből szaval. Dr. Hamburg József ünnepi beszédet mond. Schwimmer M. énekel Antal István zongora kísé-rete mellett. Braun Teréz Giszkalay Herzl költe-nyét szavalja. Ernster J. héber beszédet mond Herzlről. Dr. Márk Hillel az Ezekiel látomása c. verset szavalja. Antal István Liszt-balladáját játsza zongorán Dr. Klein Miksa záróbeszédet mond. Az ünnepély vasárnap délelőtt fél 11-kor lesz az Urániában.

— Megérkeztek a zsidó árvák Tihucára. Az erdélyi Zsidó Árvagondozó Tihucán nyaraló árváinak első csoportja, amely vasárnap este indult el Kolozsvárról, tegnap délután szerencsésen meg-érkezett a nyaraló helyre. Azek a mai nap folya-mán Kolozsváron elterjedt hírek, amelyek szerint a transzportot rablók megármadták és kifosztották volna, nem felelnek meg a valóságnak.

— Ö ezer lej kaució ellenében szabad-labra helyezték Tomitza Tódor szatmari komiszárt. Szatmárról jellenti tudósítónk: A Markovits Hentikné avasujfalusi zöldségárusné ellen elkövetett rablói bűncselekmény miatt letartóztatott Márton István és neje elleni ügyben Liszu vizsgálóbíró most fejezte be a vizsgálá-tot. Ezzel kapcsolatban a bűnrészesség gyanúja miatt eddig letartóztatásban volt Tomitza Tó-dor rendőrkomiszárt a vizsgálóbíró most 5000 lej kaució ellenében a főtárgyalásig szabadlábra helyezte.

* Legujabb divatu bordűrös plisszék műhim-zések, relief és ombrefestés legszabban készül Mű-himző Szalonban, Str. Memorandului (Unió u.) 15.

— Három földközeli repülő találkozás a Bukarestben. Bukarestből jelentik: Ma három nagy repülőgép érkezett a fővárosba. Az egyik Arrachart kapitányé, aki a perzsa öböl-ből jött, ahol megajvitotta a világrekordot 4300 km-res repülésével. Linder svéd aviatikus a másik, aki 10 napig lesz a piperai repülőte-lep vendége. A harmadik repülő S. anovskij cseh repülő, aki Konstantinápoly felé tart. A svéd repülőgép, amely Stockholmól indult, szerdán reggel volt Bécsben. Azonnal foly-tattja útját és kétórai budapesti pihenés után délután 2 órakor indult Bukarest felé. A rep-ülő sebesség átlag óránként 200 kilométer volt. Az érkezésnél Radeanu és Lazarescu tábornokokon kívül nagyszámú repülőtestet fo-gadta a bravuroz repülőket. Mikor a „Junkers“ a látóhatáron feltűnt, Georgescu Laurenti aka-pitány „Breguet“ gépe felszállt, hogy az első légi üdvözlést vigye a vendégeknak.

* Biztosítók ünnepi imakönyvek, selyem és gyapju szövetek olcsón csakis a „Safra“ nál Cluj szer-zhetők be.

* Biztosítók életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt. nál. Képvisel-et az ország minden helységében.

— Tízévi fegyházra ítélték, mert agyon-ütötte áldott állapotban levő feleségét. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi törvény-szék ma délelőtt elítélte Jade Vasile falusi családokodó, tízévi fegyházra. Jade Vasile 1925 november 18-án midőn a kocsmából hazatért, felesége szemrehányó szavakkal fo-gadta. Szóváltás keletkezett, amelynek folyamán Jade az áldott állapotban lévő asszonyt két-három kalóval agyonlőtte. A törvényszék előtt a vádlott azzal védekezett, hogy végzetes tettét részeg állapotban követte el. A törvényszék ezt nem vette figyelembe és tízévi fegyházra ítélté el. Az ítélet jogerős.

* Az izzólámpa vásárlásnál ne felejtse el, hogy a világítási költségeket a takarékos áramfo-gyaszatású izzólámpa csökkenti. „Tunggram“ izzó-lámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

Gyönyörű művészi

fényképeket

különleges nyomással készít

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.

Prefektúra mellett

Julius 15

Nevezetes dátum minden ember életében!

Egy megfelelő alkalom, mikor lehetősége nyílik

100	leért egy 50 HP „Benz“ luxus kocsit
25,000	leért készpénz
10,000	leért készpénz
5,000	leért készpénz

A nyeremények mindennemű illetéktől való mentességét garantálja a „Kolozsvári Gaz-dák Hitelszövetkezete Cluj, Piata Guza V. 10.

Nincs vesztegetni való idő

ne h bozzon, hanem azonnal vegye meg sors-jegyét, amelyeket töredékben, fodrászoknál, virág- és más üzletekben megkaphat.

Biztonságunknál sorsjegyárulás 14-én este 8 órakor befejezést nyer. Vidékre legutolsó posta május 15-én reggel 8 órakor.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkét 48,000,000 lej — Fiókjai: Dés, Dioszszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Turda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Ud-varhelymegyei Takarékpénztár Rt. Sásdelyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Taká-rekpénztár Rt. Nagenyvad. Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámlit, bel-és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

SPORT

Ma délután Amateure—Victoria

Az osztrák bajnokcsapat tegnap megérkezett Kolozsvárra

(Cluj Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tu-dósítójától.) Az osztrák futballsport idei baj-noka: az Amatörök csapata pénteken este háromnegyed hét órakor a budapesti expressz-vonattal Kolozsvárra érkeztek. Az állomáson dr. Erős Vilmos, a Haggibbor ügyvezető elnöke üdvözölte a vendégeket, akiknek nevében dr. Krausz elnök köszönte meg a meleg fogadta-tást, amelyben a két vendéglátó klub és a ko-lozsvári sporttársadalomnak a pályaudvaron megjelent számos tagjai a csapatot részesítet-ték. Tízannyi játékosal jöttek le Kolozsvárra az Amatörök, akik között Konrad Kálmán ki-vételével a komplett „Amateure-Kampfmann-schaft“ összes tagjai helyet foglaltak.

Konrad Kálmán, a csapat nagyhirű jobb-összekötője, az Amateurök utolsó mérkőzésén kinyzó gyomoréja miatt nem szerepelt és emiatt a csapat első mérkőzésén ma délután a Vic-toria ellen nem vehet részt. A turavezető ki-jelentése szerint azonban, amennyiben állapotá-ban javulás áll be, úgy holnap délután számi-tanak az ő közreműködésére is.

Ma délután félhétkor a romániai turnéjá-nak első ellenfelével a kolozsvári bajnokcsapat Victorival mérí össze erejét az Amateure a következő összeállításban: Lohrmann—Tandler, Biizenetz—Reiterer, Schneider, Bryza—Flori, Sindelar, Schefcsik, Wieser és Cutti. A jobb-szélén szereplő Flori, a Wienna állandó tagja, akit az Amateurök kölcsönkértek a turára, hogy az esetlegesen hiányzó Konradot meg-felelő tartalék helyettesítse.

A Victoria teljes első csapatával, de kevés eséllyel indul a ma délutáni küzdelembe. Az Amatörök oly magas futballkulturát képvisel-nek, hogy ellenük sem a kolozsvári csapat, sem a Haggibbor nem vehetik fel győzelmi esélyekkel a küzdelmet.

Ugy a ma délutáni Amatör—Victoria, mint a holnapi Amatör—Haggibbor mérkőzés iránt eddig még nem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg. Jegyek korlátolt számban az Op-tica-látszerészületben és a pénztárnál kap-hatók.

...
A Slavia vereséget szenvedett a DFC-től. Prágából jelentik: Tegnap délután a cseh aranyserleg-mérkőzések során találkozott egy-mással a két rivális. A DFC ezutal várátla-nul jó formát játszott ki és a második félidő utolsóelőtti percében Patak révén elért góljával a mérkőzés győztese lett.

Nemes és amerikai szerződése. Leg-utóbbi számunkban részletesen megemlékeztünk arról az eltávozási processzusról, amely egyes Hakoah-játékosok körében a csapat amerikai turnéja folyamán megindult. Megirtuk azt, hogy nyolc Hakoah-játékos már a szezon vé-gén kilép egyesületéből, mert szerződése Ame-rikába köti. A bécsi lapok közlése szerint Neufeld Nemes, aki már több mint négy éve a zsidó csapat színeiben játszik, a játékosok szerződésénél mintegy a menajer szerepét játsza. Neufeld most levelet intézett a bécsi lapokhoz, amelyben ünnepélyesen kijelenti, hogy ő, bár családjának lesújtó helyzete kényszerítette a minden jóval kezegető amerikai ajánlat el-fogadására, lelkében továbbra is jó zsidó ha-koahista marad. Nemesek, hogy nem játszott közre klub ársai elszerezésénél, de azokat ha-tározottan ellenzte. „Remélem, fejezi be leve-lét Neufeld, hogy nehasokára ismét felölthetem a kék-fehér színeket, amelyekben én ugyszól-ván felnevelkedtem és amelyekhez mindenkor hű maradok.“ Itt említjük meg, hogy az el-távozni akarók közül Wegner I. bejelentette, hogy továbbra is a Hakoah színeiben akar szerepelni. A többiek: Guttmann, Nemes, Eisenhofer, Drucker, Grünwald, Schwartz és Häusler kedden, a sports jó ünnepéjei alkalmából a Brigittensauer A. C. elleni mérkőzésé-n bucsúztak el a Hakoah publikumától. A meccset Schwartz, Eisenhofer és Häusler góljal-val a Hakoah nyerte meg 6:5 (5:1) arányban.

KÖZGAZDASÁG

A kormány gazdasági bizottsága döntött az erdélyi szabadraktárak megnyitásáról

Manoilescu pénzügyi államtitkár az egész országban meg akarja honosítani a vámraktárakat

(Cluj Kolozsvár, július 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztetes, hogy a parlamenti választások előtt Manoilescu pénzügyi államtitkár Nagyváradon gazdasági ankétot tartott, amelynek során kilátásba helyezte, hogy Erdély nagyobb városainak régi kívánsága szerint a vámszabadraktárakat rövid időn belül engedélyezni fogja a kormány. Az államtitkár névszerint is kijelölte, hogy elsősorban Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár és Szatmár kapják meg a vámszabadraktárt, amelyre a kereskedelem-

nek egyre égetőbb szüksége van. Ebben a kérdésben, Manoilescu államtitkár biztató ígérete alapján, az erdélyi kereskedelmi pénzügyi bizottság javaslatot dolgozott ki és a kormány elé terjesztették. A javaslat most került érdemleges tanulmányozás alá és ennek eredményeképpen a kormány gazdasági bizottsága elhatározta az erdélyi szabadraktárak megnyitását. Együttal megbizták Manoilescu államtitkárt, hogy az ország többi részére nézve is tanulmányozza a kérdést és tegyen javaslatot a minisztertanácsnak.

TŐZSDE

Július 9-én

A lej Zárleltben 245.00—245.00, Pártában —, Budapestben 323, Bécsben 322.50, Prágában 15.90, Berlinben 194.

Kolozsvár. Élénk kereslet, a piac szilárd. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.15—31.25, Prága 6.56—6.60, Budapest 31.8—32.0, Páris 5.85—5.90, Zürich 41.80—42.00, Newyork 220.00—222.00, London 1075—1078, Milánó 7.50—7.60.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.95, Amsterdam 207.40, Newyork 516.50, London 2512.00, Páris 1836.25, Milánó 1785.00, Prága 1530.00, Budapest 72.30, Belgrád 914.00, Bukarest 245.00—245.00, Varó —, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 5.65, Berlin 52.50, London 1071.00, Newyork 219.00, Milánó 7.30, Zürich 42.70, Bécs 31.10, Prága 6.55, Brüsszel —, Budapest 31.10.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márká 51.50, leva 160, török líra 115, font sterling 1060, francia frank 6.10, svájci frank 41.50, olasz líra 7.30, drachma 2.65, dinár 3.80, dollár 219.00, lengyel forint 18.—, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.50, belga frank —, holland forint —.

¶ Augusztus elsejére életbelép az új CFR tarifa. Bukaresti jelentés szerint a CFR ügyvezető igazgatóságának az a terve, hogy augusztus elsejére életbelépteti az új vasúti tarifát. A hír az exportőrök, gyáriparosok és fások körében nagy meglepetést keltett, mert a márciusi megbeszélések óta, amelyekbe bevonták az ipar és kereskedelem képviselőit is, az új tarifatervezet az autonóm bizottságok üléseiben vesztelgett és az érdekeltek nem tudják, hogy az eredeti tervezeten milyen módosításokat eszközöltek és milyen tartalommal léptetik életbe az új tarifát. Epp ezért az UGIR kerületi igazgatóságának vezetői ma Bukarestbe utaztak, hogy az új vasúti tarifa felől tájékozódjanak és észrevételeiket megtegyék.

¶ A belföldi gépgyárak is részt kérnek a gördülőanyag javítási megrendelésekből. Megirtuk, hogy a gatonasampány egyorsitása érdekében az állam részint külföldi konvikat szándékszik kölcsönvenni, másrészt pedig kijavíttatja a megrongált teherbocsiparkot. Ezzel kapcsolatban a belföldi gépgyárak az államvasutának száz mezdony kijavítási ajánlattal fel számos teherbocsival együtt.

¶ Magyarországon év végéig rendezni fogják a hadikölcsönkötvények ügyét. Budapesti jelentés: Jólinformált gazdasági körök értesülése szerint Magyarországon döntő lépés készül az állam részéről a hadikölcsönkötvények valorizációjának kérdésében. Vess József népjóléti és Bud János pénzügyminiszter a jövő héten megkezdik annak a tervezetnek a kidolgozását, amely a hadikölcsönkötvé-

nyek beváltását fogja szabályozni. A költségvetés appropriációjában külön szakasz intézkedik arról, hogy az állam ellen indított valorizációs pereket a bíróságok szüneteltessék egyelőre, mert 1926. december 31-ig a kormány tető alá hozza a valorizációs törvényt, amelyben a hadikölcsönkötről is lesz intézkedés. Általános az a vélemény, hogy a karitatív intézmények, valamint a köztestületek által jegyzett hadikölcsönök 5 százalékos valorizációra számíthatnak.

¶ A jugoszláv cukoripar túlerelési válsága. Nagybecskerekéről jelentik: A jugoszláv cukoripar az 1924—25. gazdasági év óta súlyos válságban van. Tavalyelőtt 12.300 vagon cukrot termeltek a jugoszláviai gyárak, amelyek a répát magas áron vásárolták. Akkor a dinár 6.50 centim volt Zürichben, 1924—25-ben azonban 8.50-re, sőt azon felül is felszökött és ezt a repáraaknál nem vették figyelembe. A túlerelés folytán a jugoszláv cukoripar súlyos válságba jutott, mert a belföldi piac alig tudott 7—8000 vagon felvenni. A cukorgyárak két hónapig eredménytelenül fáradoztak azon, hogy a többtermelésen tudjanak és mert ez nem sikerült, a két állami és hat magántulajdonban levő gyár kartellmegállapodást létesített, amely szerint 5886 vagon cukrot különként 12.93 dinárral adtak el. Minthogy az 1925—26. évben 5698 vagon cukrot termeltek és az előző kampányból 3100 vagon maradt fenn, a gyárak kartellmegállapodásaikat fentartották.

¶ Feloszlatták a csernovitzi mezőgazdasági kamarát. Csernovitzból jelentik: Csernovitz és a hozzátartozó megyének mezőgazdasági kamaráját feloszlatták és L. Popovici elnöke alatt egy ideiglenes bizottságot állítottak föl az ügyek intézésére.

¶ Új fémjelzés lép életbe. Bukarestből jelentik: A „Monitorul Oficial” tegnapi száma közli a nemesfémekről szóló 7. törvényszakasz módosítását, amely szerint a következő új fémjelzéseket fogják a napokban életbeléptetni: A platínatárgyakat egy „sas karmai közötti delfin” jellel fogják ellátni ötszögű foglalatban. Az aranytárgyak jelzése „róstény farkasfej” lesz. Az aranykeverék minősége a keret különböző alájaiival és római számjegyekkel lesz meg-

különböztetve. Az ezüsttárgyak valódiságát „Nagy István király koronája” fogja jelezni. Mint az aranytárgyaknál, úgy itt is a jel foglalatja és római szám fogja a minőséget megállapítani. Az értéktárgyakat fémjelzéssel ellátó hivatal jelzése az alfabet kis- és nagybetűiből kerül ki. A gyár jelzése a Nemesfémek Súly és Értékmérő hivatal igazgatósága által lesz megállapítva.

¶ A kolozsvári pénzügyi bizottság értekezlete a csekkezelési jutalék ügyében. Ismeretes, hogy a kolozsvári pénzügyi bizottság elhatározta, hogy a külföldi csekkek kiállításáért egyenvedszázalékos kezelési jutalékot számítanak fel üzletfeleiknek. Ebben az ügyben a bankok szombaton délelőtt értekezletet tartanak, amelyen megállapítják azokat a pönalékat, amelyekkel biztosítani akarják a megállapodás betartását. Hír szerint az értekezlet 25, 50 és 100 ezer lej pönalékat fog megállapítani, azonkívül pedig a vitás esetek elintézésére választott bíróság delegálását fogja javasolni.

¶ A kereskedelmi alkalmazottakat nem elégtéti ki a zárórakérdés rendezése. Tegnap számunkban megirtuk, hogy a munkügyi minisztérium végleg visszavonta az érvénybe sem lépett új zárórarendeletet és az üzletek régi záróráját állította vissza. Ezzel kapcsolatban a Romániai Alkalmazottak Szövetsége memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben sérelmezi, hogy a legújabb zárórarendelet nem rendezte az üzletek nyitásának időpontját. Az alkalmazottak ugyanis a záróra szabályozásával még nem látják biztosítottak a nyolcórás munkaidő betartását.

¶ Magyarország békésen akarja megoldani a cseh-magyar vámkonfliktust. Prágából jelentik: A cseh kereskedelmi minisztériumba ma megérkezett a magyar kormány válasza arra a cseh ajánlatra, amely a kereskedelmi szerződés tárgyalására vonatkozik. Magyarország készségének ad kifejezést abban az irányban, hogy a kereskedelmi konfliktust békés úton oldják meg és a tárgyalások foralát újból felvegyék. Először kéri a kormányt, hogy a tárgyalások felvételének időpontját állapítsa meg. A jegyzék rámutat arra is, hogy a magyar kormány álláspontja az agrárvámok tekintetében nem változott. A „Prager Tageblatt” értesülése szerint a cseh kormány a legközelebbi napokban újabb jegyzéket küld Magyarországnak, amelyben további javaslatokat tesz a tárgyalások megkezdésére és kitézi a tárgyalási terminust.

Megnyílt

Farkas és Nyiredy

világvárosi című festészet műterem
Calea Regele Ferdinand 15. I. em.

[v. Wesselényi M. u.] Modern szobafestés és butorfényezés Kérjen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek.

Telefon 163 szám.

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Maria szeplő krém-et** használtak. Hatásért felelőség! Fehérít Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császárgyógyszertár, Tg. Mures, Albina-palota, 3 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradlea-Mare: Apollo drogueria.

A zongorák olcsóbbak lettek,

Tiska I.

ne mulassza el érdeklődni **Tiska I.** zongoranagyraktárában
Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

Nem izzad, ha Höfer 3. számú porát használja

Vasárnap helyi szomorúság a közönség színek arhaladó haladásával tudás igazgatnállapodulutan Szomorúság a magyar viláik Toto. A tőzeve az legfinomabnjonstagsotkezesületek

Szombat 6. árák Soro Szombat f. szulat rozst Vasárnap vilna hely Vasárnap repok-v Soro Vasárnap lat z. sz Hatfő: Dy jétel

Kérjen aj **FL** műipari f. Kötő-aj. fes Cimfestő épületfés irtás jótá

Sz AM AM AM Főral

Kar les

alódiságát
jelezn
a jel fog
get meg
ssel ellát
ybetűből
mek Suly
tal lesz

értekez
en. Isme
ek elhatá
állításiért
számítá
gyben a
tet tartá
pönálékat,
gállapodás
25, 50 és
állspitani
linterésére
vasolni.

akat nem
ése. Teg
nunkaügyi
érvénybe
z üzletek
kapcsolat
eteége me
amelyben
delet nem
ntját. Az
lyozásával
nyolcórái

arja meg
tust. Prá
miniszté
kormány
a keres
onatkörök
est abban
konfliktust
sok fona
kormányt,
ontját ál
is, hogy
grárvámok
ger Tager
ány a leg
küld Ma
avaslatokat
kíttizi a

dy

üter-
eCluj
em.
zoba-
ánle-
tnek.
m.

zonok,
etek, ha
m-et
lőség!
30 L.
kuldés.
ogueria

ek,

rában
n 4-19.

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi irada közönsége

Vasárnap délután felhárom órakor mérsékelt helyárrakkal adják elő a vilnaiak a Szomorúságának énekesét. A csütörtöki előadás a Szomorúságának énekesé va ósággal lázba ejtette a közönséget. Az egész városban lelkesedés elbeszélnek arról a grandiózus, minden képzeletet túlhaladó hatásról, ami ennek a darabnak az előadásával tüntek a vilnaiak elérté. A magyar színház igazgatója a közönség általános óhaja folytán megállapodott a vilnaiakkal abban, hogy vasárnap délután fél 3 órai kezdettel ismételjék meg a Szomorúságának énekesét. Ezt a délutáni előadást a magyar színház szótól helyáiraival tartják meg a vilnaiak

Toto. A jövő hét csütörtöki estéjére van kitűzve az utolsó operette premiére. A legelőkelőbb, legfinomabb és legkiválóbb francia operettársaságot, a Toto-t fogják adni igen gondos előkészületek után, parádés szereposztásban.

Magyar színház esti előadás

Szombat 6-tor: Mariza grófnő (Leszüllytött helyárrakkal, Karácsonyi Ili, László és Ihsászai. Sorozat 464)

Szombat fél 10 kor: Dybuck (A vilnai művészársulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 465)

Vasárnap fél 3 kor: Szomorúságának énekesé. (A vilnai művészársulat vendégjátéka. Rendes helyárrakkal Sorozat 466)

Vasárnap 6 kor: Kis kádás (Operettreprez, új szereposztással és új betételekkel. Pintér Bőskövi, László és Ihsászai. Rendes helyárrak. Sorozat 467)

Vasárnap 9-kor: A földoloz (A vilnai művészársulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 468)

Hétfő: Dybuck (A vilnai művészársulat vendégjátéka. Főlemelt helyárrak. Sorozat 469)

Körjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj Str. I. Ratiu [volt Kötő-ut]. Készít a leggyorsabbtól a legdrágábbig **festő munkákat.**

Címfestő, szobafestő, zománcfényező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenítési és fűtőberendezés javítás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Szeplő ellen

egy biztos szer van s ez az

AMO crem
AMO szappan
AMO powder

Főraktár dr. Kohn gyógyszerár, Cluj

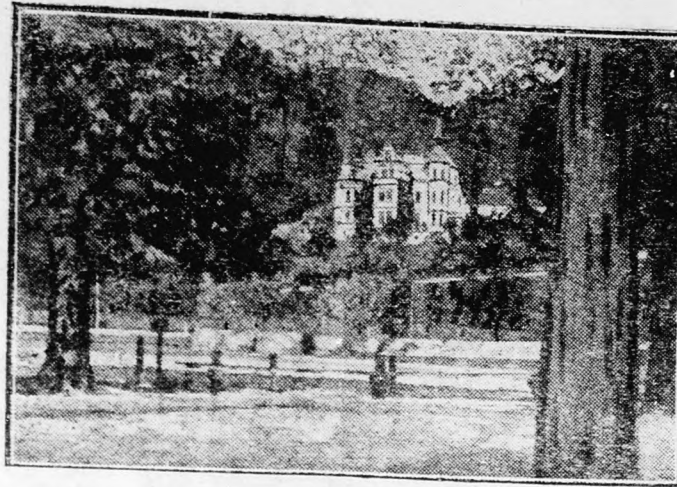
Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Clarks-féle párisi **BANDES „L”** testszínü gummiteker használata által.

Párja 500 Lei használati utasítással. Láthatatlan a harisnya alatt. Tennisznél, sportnál nélkülözhetetlen Romániai képviselő: Benkó Miklós. Főelárusító:

KELEMEN gyógyszerár Sighetul-Marmatiei (Máramarossziget)

Kapható minden jobb drogeriában és gyógytárban. Óvakodjunk súlyos utánzatoktól!

1926.

Pályázati hirdetés

Az aradi congr. izr. hitközségnél rabbi-helyettes bitobtatói állás betöltendő. Megfelelő képességgel bíró pályázók okmányokkal felszerelt ajánlatukat fizetési igényük megjelölése mellett f. hó 25. napjáig nyújthatják be.

Arad, 1926. július 5.

Az elől áráság.

Pályázati hirdetés.

A satumarei orh. izr. hitközség előjárósága pályázatot hirdet az általa ujonnan létesített hitközségi zsidó elemi iskolában betöltendő két tanító és két tanító öi állásra. Pályázhatnak oly megfelelő képesítésel rendelkező román á-lampolgárok, kiknek képvisítő oklevelei az állami törvények kívánalmainak megfelelően. Nőt nem, illetve hajdon tanterők előnyben részesülnek.

A kellően felszerelt, családi állapotot, névismertetést és eddigi működését feltűtető pályázati kérelmek az alanti hitközség előjárósághoz folyó évi július hó 25-ig benyújtandók.

Satumare, 1926. július 6.

Davidovits Armin,
hitk. jegyző

Reiter Móritz,
hitk. elnök

Pályázat.

A nádlaei (Arad-m.) izr. hitközség egy tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak okl. férfi v. női tanterők. Fizetés: 8 hold föld élvezete, természetbeni lakás és egyezség szerinti készpénz illetmény. Román nyelv tudása szükséges. Pályázati határidő augusztus 15.

Dr. Hollós Izidor,
elnök.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **örötszögire** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Szeplőket,

ájfoltokat pattanásokat, miteszereket és az arc bőr minden egyéb tisztátlan ágaiat garancia mellett eltünteti a „Le Miracle” új eljárási készített fiatalító krém. Egy tégely 80 lei. Hat tégely (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Hat tégely (arc és kéztisztító kura) 450 lei. Hat tégely (arc és kéztisztító kura) 450 lei.

lei Főraktár: „Reductor” Cluj, Cal. Reg. Ferd. 65. Az egyedüli krém, amely más százszal eltünteti a ráncokat. Drága de jó.

Raktár a régi királyság részére: Chemosana Str. Academiei 2, Bucuressti

A világ szenzációja az IDEAL filc-kalapjal.

Szakmákat minden elfogadható árban árúsít az

IDEAL

kalapszalonn. Formálások 48 óra alatt készülnek Cluj, Calea Regalei Ferdinand 8.

Dr. Negrila-féle SZANATORIUM

sebészeti, nőgyógyászati és szülészes betegek részére.

Szabad helyek esetéi más betegeket is felvesz, kivéve a ragályos és elmebetegeket

Dr. Negrila Valer, sebész-főorvos

Brasov, Fellegvársor 7. a. Telefon 740

A legelőkelőbb közegészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu-i keserűvíz

80-60% al olosóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél. Kapható minden gyógy- és fűszerüzletben, üvegekenként **30 lejért.** Vegyük ki a levelet

Rognár és Szántó

Er. J. Kor. Rt. Cluj, Calea Reg. Ferdinand 70

Precizióz

fogaskerek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és **olcsó ár** mellett.

Szabó János

Cuj, Str. Jasi or (Nagyszamos) No 2.

Dental Depot

a Weiss & Schwarz bécsi cég Cluj-i lerakata

Cluj (Kolossvár) Egyetem-u. 1, II. em.

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenmacher sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

Tenni - ne drág

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Pöter) 14

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri! Készülék egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

נייע ערפינדונג
יעצט ערשיינען ביים:

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in **CLUJ**
"הומשים של נערים"

חומש רש"י תרגום פיר
יערע וואכע סעפעראט געבונדען
וויא איינע געוואהנליכעם שוואלדעפט מיט
שאהנע גראסעס רוניע בוכשטאבען געדרוקקט
דעמאל-פריזן נור 5 לע פער שטיק
ווי דער-פערקייפער ווערדען געוואכט!

HÁZASSÁG

Huszonöt éves, jó foglalkozással bíró szolid fiatal-ember 250-300 ezer lej bozománnyal nőstín. — Leveletet „Korrekt“ jelígen az Uj Kelet kiadó-jába kér.

ADÁS-VÉTEL

Eladó
hálószobaberendezés Mostostori-ut 58.

Wirth zongora rövid kereszturcs fémszerkezetű fekete vadonatú, és egy Laubberger és Gloas gyártmányú 8 pedálos zongora sűrűn eladó. Rosenberg régiségkereskedő Cluj, Calea Victoriei [Kosuth L. u.] 5. 2017 Rudolf Mosse 1259

Veszek

keresek tejet, vajot és más prima tejterméket. Elek, „Aurora“laptarie, P. M. Viteazul (Széchenyi-ter) 14 sz.

ÁLLÁST KERES

Okleveles gépész és szeszifőző, többévi gyakorlatlall állást keres. — Campian szeszgyárvezető, Banăsa-t, ud. Sal j 1382

Fűszer és vasszakmában jártas kereskedő segéd azonnali állást keres. Cim a kiadóban. 1386

Praktikus órákönyvelő perfekt magyar-német levelező, állást keres. Cim: Mosse hird. irodájába, Str. Regina Maria 37. 1374

שיים בעל תפילה ובעל קרא
יחזקאל אלט וויס פיר זשענע
איינע פאנעסן ביים איינע ארט.
קוואלן קבלות פאן 5 רבנים.
Marmorstein Pinkasz : אדרעסעסע
Jernui, jud. Tarnava-Mica

LAKÁS

Eladó esetleg augusztus 1-re kiadó Honvéd-u. 35 sz. alatti három szobás minden comforttal ellátott teljesen új kertes telek. Értekezhetni Honvéd-u. 22.

ALKALMAZÁS

Keresek jól főző zsidónőt, jelentkezhetni 2-4 óráig, Calea Traian 38.

Zsidó uicسالádnál urilány teljes ellátást kaphat zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

KÜLÖNFÉLE

Dejen, központban, legforgalmasabb helyen szép üzlethelyiség, raktárral kiadó. Tulajdonos rentabilis üzlethez eszefeg betá-sul. Felvilágosítást ad dr. Lázár Lajos deji ügyvéd.

File terítőket és kelim munkákat legjutányosabban késít: Hirschné, Reg. Ferdinand 101, aító No 5.

Kiadó üzlethelyiség, legforgalmasabb helyen É-t-kekezhetni háztulajdonossal Széchenyi-ter 89. 1393

Legelősebb bevásárlási forrás!
Anton Rosenzweig
Alapított 1890 Cluj, Széchenyi-ter 37-34 (Sajat ház)
ערסטע דומאנישע ספרים
נראסן-הודלונג
מליה פארברוקטענעדער
העבר קוויב וס לאגע.
ריטניס עקזעקט נאגערעס-קעסעס. 1358

Keresek egy 14-15 éves jobb fiút tanulónak. Ujhelyi út 8, Hunyadi-ter 8 sz. 1396

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. —
Messa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a
Tacâmul
ezüstárú és evéseszkö-
gyár, Cluj, Str. Jorga
11-a.

סידר ווערן כל בו פראשט
אלאס זור בען פאלאס
ביט שליה in jedem בית
ונענטברליח Lei 4000-
טליתות, פערנער, מווארט
und טעיליג מווארט
sämtliche Ritualien in
grösster Auswahl En-
gross und detail am
billigsten zu beziehen
durch der jüdischen
Buchhandlung

SAFRUTH
Cluj, P. M. Viteazul 39.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:
a kolozsvári **GZELL** sörfözde
„URSUS“
világos,
„HERKULES“
barna különleges sőrei mindenütt kaphatók!

T. C. Tisztelettel értesítem, hogy „Dioszentmártoni vizimalom lisztgyártás” cég alatt az Albina 6, ülté-
vel szemben, **Dioszentmártonban**
Isztüszlelet nyitottam,
ahol saját őrlésű, valamint bányai lisztet árúsítok.
Kiváló minőségű, malomtulajdonos

SANATORIUM
D. HERFVRTH + D. FABRITIVS
Rókus-utca 2. szám BRASSÓ Telefonszám 358
Fizikai dietetikus gyógyintézet ideg-, belső-, anyagcserebeteg- és láb-
badozók számára, külön szemészeti osztály (műtéti eseteknél is).
Csendes délioldali fekvés, modern berendezés,
szép kert fekvőkurák részére.
Fény, villanykezelés, gyógy és napfürdők. Szigorú egyéni dietikus kurák

Megnyílt — Wolf Jenő
EWO
cipőkülönlegességek áruháza
Cluj, Reg. Ferdinand 22.
(volt Wesselényi Miklós-utca)

Pályázati hirdetmény
A gheorghenii (gyergyószentmiklósi) Csik-m. ort. izr. hitközség egy hitoktató kántori állásra pályázatot hirdet.
F. év július 31-ig csakis olyan román állampolgárok pályázzanak, akik a román, magyar és német nyelvet tökéletesen birják és kellemes hangjuk van. Héberül tudók és kis családnak előnyben részesülnek.
Az állás f. év szept. 1-én foglalandó el és csak egy évi próbaidő után lesz véglegesítve. Javalmazás havi 5000 lei, lakás, fűtés és világítás. Utiköltség csakis az akceptálnak lesz megtérítve. Pályázatok megfelelő referenciákkal csak hiteles másolatokban küldendők a lülitott elnökséghez.
Gheorgheni, la 28 junio 1926.
Halász Adolf,
hitk. elnök

Nickelező telep
orvosi műszerész.
Elváltat fém tárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelezését, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kések, stancnik és sakter-kések speciális készítését és tükörénevezést.
Fried Jenő, Cluj, Piața Unirii No 22.

Kimutatás
a Marpa Lanefes (Kó házi betegeket élés ez) egyesületnek 1926 évi június havi működéséről. Kiosztott 804 ebéd, 132 liter tej, 14 liter bor. — reggeli, — vacsora. **Bevételek:** Tagdíjakból 15,475 lej. Betegek hozzájárulása 3935 l.j. Templomi és egyéb hozzájárulások 980 lej. Ebédet megváltása 1221 lej. Adományok 1400 lej. 804 ebéd értéke 40,200 lej. Tartalékakalpból (a havi tal-kiadás) 7867 lej. Összesen 71,078 lej. — **Kiadá-sok:** Ételherdásért 5014 lej. Igazgatói költségek 4100 lej. Jutalékokra 3806 lej. Konyhai kiadások és főzés 4754 lej. Tejszámla városi betegeknek 3145 lej. Segélyek városi betegeknek 10059 lej. Kiosztott ebédék értéke 40200 lej. Egyenleg — lej. — Összesen 71,078 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mórné** elnök.

ארמ. כשר
סאראמי אונד ועלבווארען
פארברוקטענעדער האלע
Schnabel Hermann
Cluj, Piața Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
Megrendelés k feltűnő olcsó áron, utánvét mel-
lett eszközöltetnek. **הרב** és árjegyzék kívánatra

szervezt...
ivatal és
Kolosvá...
Pop (Bras...
Telef...
szek. és ki...
977, 228
E. Sz. —
szám ára...
és vidék...
Buda...
félár...
félár meg...
9-26 k. z...
1 szám al...
Uj...
A román...
esemény...
Leginkább...
szinte előre...
katasztrófa...
katasztrófa...
negyedében...
irati irodák...
végén, vagy...
lép az új...
egy szemé...
Ez a...
megismétl...
szomorúbb...
anarchiájána...
hullámnak,
követni a...
ingadozása...
ciát, amely...
kulminációs...
kurzusát vég...
lási folyam...
nyomban f...
emelkedik,
ingadozás...
részben ped...
mindig ne...
esnek vissz...
hogy roha...
ben, mint...
több, mint...
idő alatt.
Szomorú...
valuta ing...
grafja, az é...
előnek drág...
tát és mono...
első lénczet...
sében, amely...
meg a többi...
egyre elvise...
nyeket, ahe...
hoz nyulna...
magától az...
lárda tart...
meillet. Arr...
olyan korm...
inflációról,
lyozni a c...
drágulási te...
fális pénzsz...
velejárójával...
minden kere...
Ez az eg...
csak indok...
sakkhuzása...
hez nem vo...
delmének f...
másik szemp...
mutat rá a...
cepiciójára. A...
delmének fo...
másutánban...
nem gondol...
fokozott jó...
eszközölj...
szállítási ren...
mély- és á...
őszegekben